КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ КОМПАНІЇ

Студента 2-го курсу магістратури денної форми навчання
спеціальності 051 Економіка
освітньо-наукової програми Економіка бізнесу
Слинька Святослава Олеговича

Науковий керівник:
доктор філософії з економіки,
ас. Тарасенко Лілія Олександрівна

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань

Студент _____
(підпс)

Робота допущена до захисту в ЕК рішенням кафедри економіки підприємства від «15» травня 2023 р., протокол №11.

Завідувач кафедри економіки підприємства,
доктор економічних наук, професор
Филюк Галина Михайлівна _____
(підпис)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП 3

І РОЗДІЛ. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ КОМПАНІЇ 7

1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів 7

1.2.Теоретичні основи управління оборотними активами сільськогосподарських підприємств 16

1.3. Методологічні основи аналізу ефективності використання оборотних активів компанії 22

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ І 26

ІІ РОЗДІЛ. АНАЛІЗ І ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ СП "НІБУЛОН" 28

2.1 Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» 28

2.2 Аналіз складу, структури та ефективності управління оборотними активами компанії 33

2.3 Оцінка системи управління оборотними активами в діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» 37

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІ 46

ІІІ РОЗДІЛ. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА 48

3.1 Напрями удосконалення системи управління оборотними активами у діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» 48

3.2 Прогнозна оцінка ефективності запропонованих заходів управління оборотними активами та їх вплив на результати роботи підприємства 56

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІІ 61

ВИСНОВКИ 63

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 66

ДОДАТКИ 70

ВСТУП

Актуальність теми. Для підприємств певних галузей характерною є наявність значної частки оборотних активів, управління якими відіграє вагому роль у забезпеченні ефективності діяльності бізнесу. Оборотні активи відіграють важливу роль у забезпеченні діяльності кожного суб'єкта господарювання: чи то мале, чи велике підприємство, що є виробничим, або ж працює у ритейлі чи у сфері послуг. Надзвичайно великий або надзвичайно малий обсяг оборотних активів може сприяти втратам підприємства, а отже важливим є пошук шляхів забезпечення оптимальної структури оборотних активів, ефективного управління оборотними активами.

Конкурентоспроможність будь-якого підприємства визначається раціональним управлінням власними ресурсами. При цьому для суб'єктів господарювання певних видів діяльності в структурі власних ресурсів значну питому вагу займають оборотні активи. Підходи до управління оборотними активами впливають на ефективність господарювання, являючи собою одну із складових частин майна підприємства, від використання яких очікується отримання економічних вигід у майбутньому. Питання розробки та прийняття рішень щодо управління оборотними активами, що сприятимуть забезпеченню ефективної діяльності бізнесу, набувають особливої актуальності для керівництва українських підприємств, що останніми роками функціонують в кризових умовах, спричинених пандемією, воєнним станом. Зазначене є надзвичайно важливим для підприємств аграрної галузі, адже необхідний склад та структура оборотних активів сільськогосподарських підприємств забезпечують безперервний та ритмічний процес виробництва та продаж товарної продукції.

Інформаційна база дослідження включає нормативно-правові документи такі як Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні стандарти (положення) бухгалтерського обліку.

Дослідницька база даних також включає наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених. Питання дослідження сутності поняття управління оборотними активами підприємств та етапами здійснення даного механізму розподілу оборотних ресурсів суб'єктів економіки було висвітлено в працях та наукових роботах вітчизняних вчених, зокрема – А. Д. Василика, М. В. Володькіна, К. В. Ізмайлова, М. Я. Коробова, Л. А. Лігоненка, А. М. Поддєрьогіна та інших. Різним аспектам та уточненням управління оборотними активами були присвячені праці таких зарубіжних учених-економістів, зокрема це наукові роботи І. А. Бланка, Б. Колласа, В. В. Ковальова, М. Н. Крейніна, Т. Манесса. Дані праці містять розроблену теоретичну частину дослідження, тоді як практичне внесення знань управління оборотними активами на підприємстві потребують удосконалення та подальшого розвитку.

Підготовлене дослідження також ґрунтується на матеріалах ТОВ СП «Нібулон», що включають фінансову звітність, звіт про управління.

Метою роботи є дослідження сутності поняття управління оборотними активами на підприємстві, проведення аналізу стану та динаміки оборотних активів підприємств на прикладі компанії сільськогосподарської галузі та пошук можливих напрямів вдосконалення механізму управління оборотними ресурсами в сучасних умовах ведення бізнесу. Для досягнення поставленої мети визначено наступні дослідницькі завдання:

– дослідити економічну сутність та класифікацію оборотних активів;

– дослідити теоретичні основи управління оборотними активами сільськогосподарських підприємств;

– визначити методологічні основи аналізу ефективності використання оборотних активів компанії;

– надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– провести аналіз складу, структури та ефективності управління оборотними активами ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– оцінити систему управління оборотними активами в діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– визначити напрями удосконалення системи управління оборотними активами у діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– здійснити прогнозну оцінку ефективності запропонованих заходів управління оборотними активами та їх вплив на результати роботи підприємства.

Об'єкт дослідження: процес управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства.

Предмет дослідження: окремі підходи та методи щодо ефективного управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН».

Методи дослідження. В роботі використано загальнонаукові методи: аналіз і синтез, наукової абстракції; методи логічного узагальнення; аналітичні методи: порівняння; табличний та графічний, підхід SWOT-аналізу, ABC-аналізу, методи горизонтального та вертикального аналізу, аналізу абсолютних та відносних показників.

Елементи наукової новизни:

– *набуло подальшого розвитку* класифікація оборотних активів сільськогосподарських підприємств шляхом конкретизації видів оборотних активів; методи управління оборотними активами сільськогосподарських підприємств; підхід до ідентифікації сильних та слабих сторін, можливостей та загроз функціонування сільськогосподарського підприємства і зокрема при управлінні оборотними активами, що передбачає побудову SWOT-матриці для визначення сильних та слабких сторін політики управління оборотними активами підприємства, а також встановлено можливості, які разом із сильними сторонами, дозволять підприємству нівелювати загрози зовнішнього середовища, які впливають на управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства, зокрема застосувавши наукові підходи до управління оборотними активами: формування їх складу та структури; вплив на дебіторів – дочірніх підприємств та пов'язаних осіб шляхом зміни політики кредитування;

використання механізму прискорення платежів від дочірніх компаній; використання механізму затримання платежів від закордонних філій та дочірніх компаній для збереження коштів в твердій валюті (дол. США, євро).;

– *удосконалено* підходи до управління оборотними активами на підприємстві ТОВ СП «НІБУЛОН» за використанням підходу ABC-XZY аналізу та застосування механізму прискорення платежів за операціями з дочірніми підприємства.

Практичне значення отриманих результатів. В роботі запропоновано та обґрунтовано шляхи оптимізації оборотних активів за їх окремими статтями, що дозволить прискорити обертання оборотних активів та у підсумку вивільнити з обороту кошти.

Апробація результатів роботи: Матеріали дослідження пройшли апробацію на науково-практичній онлайн конференції «Бізнес України в період післявоєнної модернізації» 16 лютого 2023 р., м. Київ. Також опубліковані тези «Сутність поняття та етапи управління оборотними активами на підприємствах», випуск 22, 2023 р., м. Київ.

Склад та структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку джерел із 37 найменувань, містить 19 таблиць, 13 рисунків і 2 додатки. Кваліфікаційна робота викладена на 69 сторінках загального тексту.

І РОЗДІЛ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ КОМПАНІЇ

1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів

В науковому колі тривають дискусії щодо дослідження економічної природи виникнення, категоріальної сутності та ролі оборотних активів у кругообігу виробничих процесів підприємства, оскільки правильне розуміння цієї категорії має не тільки теоретичне значення виконуваних ними функцій, а й практичну основу у пошуку резервів ефективного їх використання.

Впевнений прогрес ринкової національної економіки спонукає до більш глибокого розкриття змісту та функціональної ролі оборотних засобів в умовах підприємницької діяльності та ставить перед економічною наукою нові завдання їх дослідження, від вирішення яких провідним чином залежить ефективність управління господарською діяльністю.

Однак вивчення літературних джерел показує, що економічний зміст категорії «оборотні активи» не має єдиної точки зору серед вчених, і тому вона трактується з різних теоретичних позицій, виходячи з багатоплановості оборотних засобів, що мають свій прояв у сфері виробництва та обігу та забезпечення безперервності кругообігу коштів.

Проведений аналіз різних джерел дозволив виявити, що поруч з терміном «оборотні активи» у літературі застосовуються такі терміни, як «оборотний капітал», «поточні активи», «оборотні засоби». Найчастіше вченими ці терміни ототожнюються як одні й ті самі компоненти та складові майна підприємств. Проте ототожнювати категорії «оборотні активи» і «оборотні кошти» невірно, тому що оборотні активи є більш ширшим поняттям, адже включають поточні фінансові інвестиції, які не включаються до складу оборотних коштів, і, як наголошують Нікіфорова Л. О. та Крекотень Є. Г., оборотні кошти виступають проміжною ланкою між активом і пасивом балансу [18, с. 3].

Аналіз різних визначень оборотних активів дозволяє визначити найбільш розповсюджені трактування, які зустрічаються в науковій і спеціальній літературі серед українських науковців (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів

Визначення	Джерело/автор
«Гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [2]	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
«Сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу» [6, с. 286]	Бланк І.О.
«Кошти виробництва, які були цілком використані протягом виробничого циклу і включають зазвичай готівку, матеріали, сировину, паливо, енергію, напівфабрикати, запчастини, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, які обчислюються в грошовому вираженні» [35, с. 3]	Шаповалов А. А.
«Втілені в активи грошові кошти, які повністю споживаються чи реалізуються впродовж одного виробничого циклу (або протягом 12 місяців) при здійснені операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, що сприяє безперервності виробничо-комерційного циклу, а також дозволяє підтримувати достатній рівень ліквідності і прибутковості підприємства» [18, с. 27]	Нікіфорова Л. О., Крекотень Є. Г.
«Сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточний господарський процес і цілком споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу» [34, с. 410]	Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А.

Джерело: побудовано автором на основі [2; 6; 18; 34; 35]

Отже, визначення, що представлені вище мають низку спільних рис. У наведених визначеннях спільним є те, що одним із критеріїв визнання активу оборотним є його використання протягом операційного циклу. Однак, у наведених дефініціях є певні відмінності, що стосуються, зокрема, складу цих активів, рівня їх ліквідності та того, яку саме діяльність вони забезпечують – операційну, фінансову чи інвестиційну.

За майновим підходом сутність оборотних активів полягає у коштах, які спрямовані на купівлю цінностей, що потім передані у виробничо-комерційний цикл, для здійснення безперервної виробничої і комерційної роботи підприємства.

За платіжним підходом сутність оборотних активі полягає у витраті коштів підприємства на придбання витратних матеріалів (сировина, матеріали та ін.), які проходять повний цикл і обертаються на грошові кошті після реалізації виготовленої продукції.

Проведений аналіз різних точок зору (табл. 1.1) та різних підходів щодо сутності оборотних активів дозволяє сформулювати власну точку зору щодо сутності економічної категорії «оборотні активи»: майно організації у вигляді виробничих фондів та фондів обігу, набуте як за власні, так і за позикові, залучені кошти, що перебувають у обігу господарського обороту з метою забезпечення безперервності фінансово-економічної діяльності, що обертається протягом одного циклу назад у кошти. З цього визначення можна дійти висновку щодо того, що кошти, вкладені підприємством в оборотні активи, постійно здійснюють кругообіг. Існують три стадії кругообігу:

1) на першій стадії кошти авансуються в оборотні кошти, відбувається процес постачання на підприємстві засобами виробництва та фондами обігу – гроші перетворюються на товари, оборотні кошти набувають грошово-товарної форми; це можна записати таким виразом: «гроші – товар»;

2) на другій стадії з товарної форми оборотні кошти перенаправляються у виробничу форму, де в процесі здійснення виробничої або комерційної діяльності набувають товарної форми, придатної для реалізації споживача; це можна записати таким виразом «виробництво»;

3) на третій стадії відбувається реалізація, тобто з товарної форми оборотні кошти переходять у грошову форму це можна записати таким виразом: «товар – гроші».

Отже, з грошей оборотні кошти у процесі кругообігу знову перетворюються на гроші. Питання полягає в тому, як довго триватиме цей кругообіг. Це залежить від сфери діяльності підприємства (надання послуг, виконання робіт, продаж товарів, продукції), від галузі, від організації менеджменту і маркетингу та інших факторів. Здійснюючи повний кругообіг (Г-Т...В...Т1-Г1), оборотні кошти функціонують на всіх стадіях одночасно, що забезпечує безперервність процесу

виробництва та обігу. Таким чином, кругообіг оборотних засобів є органічною єдністю трьох фаз. Для сільськогосподарського підприємства рух оборотних активів має свої особливості та може бути представлений наступним чином (рис. 1.1).

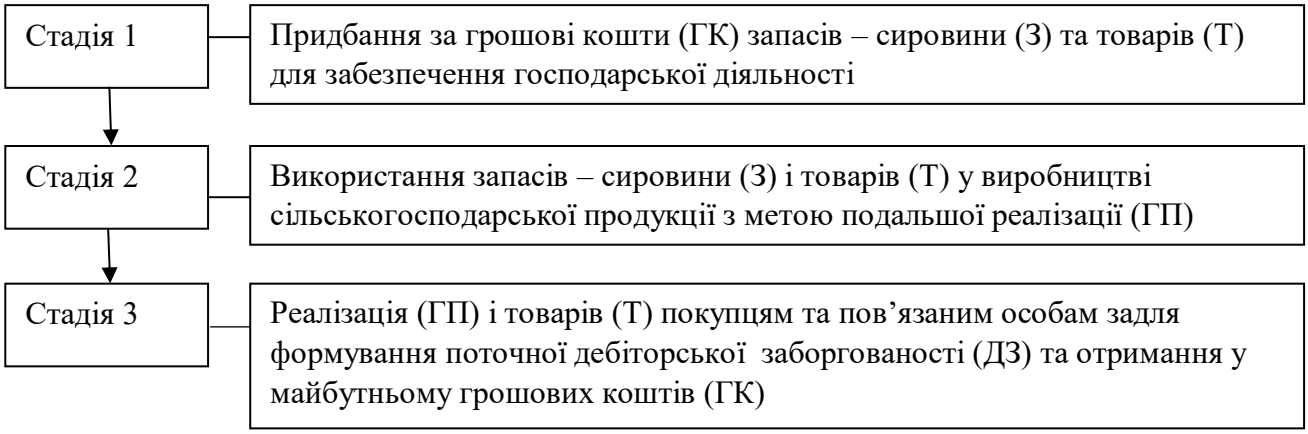

Рис. 1.1. Рух оборотних активів сільськогосподарського підприємства за стадіями обігу

Джерело: побудовано автором на основі [10]

Оборотні активи завжди виступають у трьох функціональних формах вартості: грошовій, товарній та продуктивній. Тому не є правильним ототожнювати категорію оборотних активів із коштами, оскільки зведення лише до однієї форми руху оборотних активів – грошової – ігнорує важливу різницю між обсягом усієї вартості, втіленої в оборотні активи (капітал), і тією її частиною, яка перебуває у безпосередній, самостійній функціональній грошовій формі. Вартість завжди проявляється у грошовій формі, але тільки на одній стадії кругообігу оборотного капіталу вона набуває функціональної форми – безпосередньо коштів.

Відповідно до стадій перебування оборотних активів в господарському обороті їх можна класифікувати наступним чином (рис. 1.2).

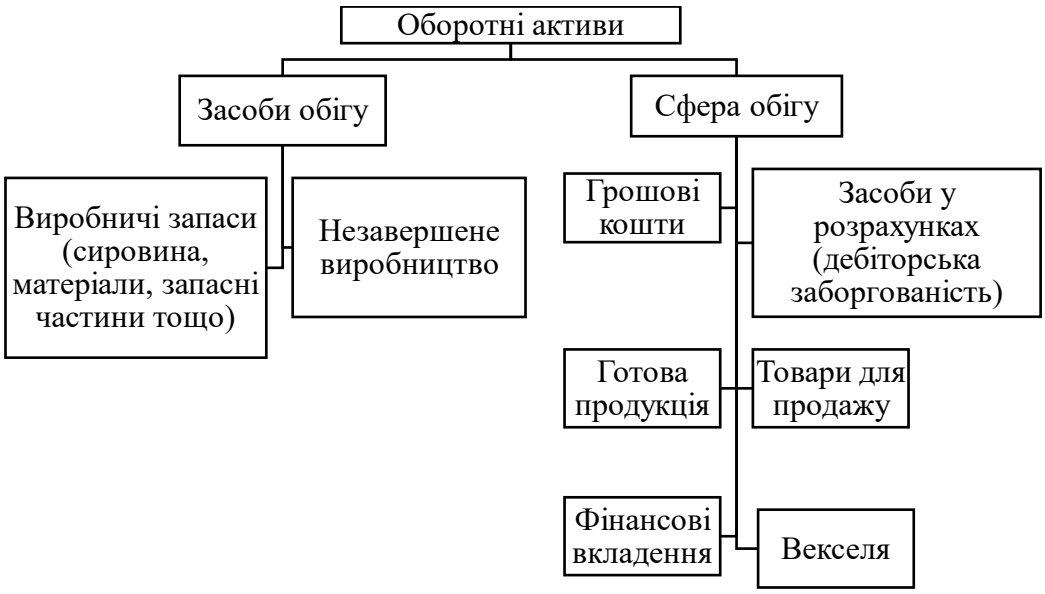

Рис. 1.2. Класифікація оборотних активів підприємства за перебуванням в виробничо-комерційному обігу

Джерело: побудовано автором на основі [12; 6]

Таким чином, така розбивка оборотних активів є власне їх класифікацією:

1) за складом та розміщенням (засоби сфери виробництва та засоби сфери обігу). За цією ознакою активи поділяються на ті, що обслуговують сферу виробництва, та ті, що перебувають у сфері обігу. До першої групи відносяться матеріальні ресурси, що піддаються первинному впливу суспільної праці, і одночасно є елементом при виготовленні продукції. До другої групи відносять кошти сфери обертання – у товарній, грошовій формах та у формі незакінчених розрахунків. Кошти сфери обертання забезпечують поруч із основними і оборотними засобами сфери виробництва безперервність їх кругообігу. Це пов’язано з тим, більшість підприємств немає можливості відразу отримати гроші за відвантажену продукцію [12, с. 167];

2) за функціональним призначенням у процесі виробництва (нормовані та ненормовані). Необхідність поділу оборотних активів за функціональним призначенням у процесі виробництва випливає з економічної доцільності досягнення безперебійної діяльності підприємств із кращими результатами та найменшими витратами. Встановлення нормативів щодо окремих елементів

оборотних засобів сприяє забезпеченню безперервної діяльності підприємства за умови оптимальних виробничих запасів та розміру незавершеного виробництва та залишків готової продукції;

3) залежно від ступеня ліквідності та ризику (найбільш ліквідні з найменшим ризиком вкладень, середньо ліквідні із середнім ризиком вкладень та низько ліквідні з високим ризиком вкладень). Класифікація оборотних засобів залежно від ступеня ліквідності дозволяє оцінити фінансові втрати підприємства, зумовлені внутрішніми та зовнішніми факторами. Зокрема, розбалансованість грошових та матеріальних потоків підприємства супроводжується зниженням ліквідності оборотних коштів, що призводить до порушення їх кругообігу та погіршення ефективності їх використання;

4) за джерелами формування (за рахунок власних коштів, позикових коштів чи за рахунок залучених коштів). За джерелами формування оборотні активи поділяються на власні, позикові та залучені. Поділ оборотних коштів за такою класифікаційною ознакою вказує на джерела виникнення та форми надходження їх на підприємство у постійне або тимчасове користування [18, с. 4].

Отже, нині для всіх підприємств застосовується єдина класифікація елементів оборотних активів за такими ознаками: склад і напрями розміщення; функціональне призначення; ступінь планування; джерела формування; ступінь ліквідності.

Підходи до класифікації оборотних активів можуть бути уточнені з урахування специфіки діяльності бізнесу, що пов’язано із приналежністю до певної галузі. Так, Н.Р. Домбровська [10] пропонує такі ознаки для класифікації оборотних активів зернопереробних комбінатів сільськогосподарської галузі: за фінансовими джерелами формування активів; за характером участі оборотних активів у різних видах діяльності підприємства; за видами; за періодом функціонування.

Зважаючи на те, що оборотні активи сільськогосподарських підприємств переважно представлені посівним матеріалом, вирощеною продукцією, дебіторською заборгованістю тощо, для управління оборотними активами

підприємства сільськогосподарської галузі здійснено спробу узагальнити класифікацію оборотних активів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Узагальнена класифікація оборотних активів сільськогосподарських підприємств

Ознака	Види
Залежно від участі в кругообігу	у сфері виробництва (посівний матеріал, добрива, хімічні речовини для оброблювання ріллі, паливно-мастильні матеріали); у сфері обігу (товари, готова продукція, дебіторська заборгованість, грошові кошти)
За видами	запаси сировини, матеріалів; незавершене сільськогосподарське виробництво (біологічні активи); готова продукція представлена вирощеною сільськогосподарською продукцією (наприклад, пшениця, кукурудза, соняшник, сарго, ячмінь тощо); дебіторська заборгованість; грошові кошти; інші
За способом відбиття в балансі	матеріальні оборотні активи (запаси, готова продукція, товари); дебіторська заборгованість (кошти у розрахунках); грошові кошти
За ступенем ліквідності	абсолютно ліквідні (грошові кошти та фінансові інвестицій); швидко ліквідні (поточна дебіторська заборгованість, товари, готова продукція); мало ліквідні (виробничі запаси, незавершене виробництво)
За швидкістю обігу	з високою швидкістю обігу (грошові кошти, товари); з середньою швидкістю обігу (готова сільськогосподарська продукція, дебіторська заборгованість); з низькою швидкістю обігу (виробничі запаси, незавершене виробництво)
За періодом функціонування	постійна частина змінна частина
За джерелами формування	валові чисті власні
За рівнем прибутковості	високоприбуткові середньоприбуткові неприбуткові збиткові
За рівнем ризиків	активи з виправданим ризиком активи з підвищеним ризиком активи з неприпустимим ризиком

Джерело: побудовано автором на основі [15; 20]

Представлена класифікація оборотних активів сільськогосподарських підприємств дозволяє систематизувати оборотні активи з метою забезпечення ефективного їх використання та управління.

Обсяг оборотних активів та їх структура залежить від галузі та видів діяльності. У виробничих одиницях, зазвичай, величина оборотних засобів є невеликою, на підприємствах сфери послуг вона у цілому низька, й у структурі оборотних активів немає запасів. Найвищий рівень оборотних засобів спостерігається у суб'єктів комерційної діяльності, які ведуть торгівельну діяльність. На підприємствах, де частка основних засобів у сукупних активах висока, прибуток, як правило, низький, оскільки ця властивість створює високі постійні витрати. Протилежна ситуація набагато вигідніша, коли оборотні активи перевищують основні засоби. Така структура активів позитивно впливає фінансову безпеку компанії [7, с. 291].

Тривалість кругообігу оборотних активів неоднакова за галузями економіки, і може вимірюватися місяцями та роками. Це означає встановлення кількісної оптимальної величини оборотних активів для забезпечення виробничих потреб, виходячи з класифікаційної специфіки оборотних активів підприємства за сферами виробництва та обігу, які втілюють не тільки грошову форму, а й додаткову вартість, авансовану в оборотні виробничі фонди та фонди обігу, забезпечуючи безперервність виробничої діяльності. Для підтвердження різного рівня оборотних активів у складі капіталу відповідно до приналежності підприємств до певних галузей економіки нами розглянуто структуру активів підприємств за такими сферами економічної діяльності – ритейл, АПК, мобільний зв'язок та металургійна галузь (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Обсяг оборотних активів підприємств різних галузей станом на 31.12.2021

Стаття	ТОВ «Сільпо-фуд»		ТОВ СП «Нібулон»		ПрАТ «Київстар»		ПрАТ «МК «Азовсталь»	
	сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %
Необоротні активи	23652373	61,18	24412881	64,14	26767259	89,79	33011630	38,40
Оборотні активи	15008092	38,82	13649284	35,86	3044988	10,21	52950360	61,60
Всього активів	38660465	100	38062165	100	29812247	100	85961990	100

Джерело: побудовано автором на основі [30; 31; 32; 33]

З табл. 1.3 можна встановити, що найбільшим є рівень оборотних активів металургійного підприємства з часткою 61,60%; рівень оборотних активів підприємства роздрібного продажу складає 38,82%; у сільськогосподарському підприємстві він становить трохи менше – 35,86%; найменша частка оборотних активів у підприємства мобільного зв'язку – 10,21%.

Таким чином, виробничі підприємства із тривалим виробничим циклом, високою трудомісткістю продукції потребують значних вкладень в оборотні активи. Склад та структура оборотних активів також залежить від форм розрахунків, що обрані підприємством, відстані між споживачами і постачальниками продукції тощо.

Отже, оборотні активи підприємств – це об'єднані кошти, які власник підприємства направив (авансував) у господарський оборот та виробничу діяльність, щоб забезпечити безперервний процес виробництва та реалізації продукції (товарів, послуг, робіт). Оборотні активи беруть участь в одному виробничому циклі, щоб перенести свою вартість на вартість готової продукції (робіт чи послуг) відразу і повністю, змінюючи свою речову форму. При цьому оборотні активи у сфері виробництва нормуються, а у сфері обігу – не нормуються. Придбатися вони можуть як за власні кошти підприємства, так і за рахунок залучених та позикових коштів. Крім того, оборотні активи мають різну ліквідність і різний ступінь ризику вкладення, наприклад, найбільш ліквідними є грошові кошти та фінансові вкладення, які мають найменший ризик вкладень. Товари відвантажені та дебіторська заборгованість відносяться до середньо ліквідних оборотних активів із середнім ризиком вкладень. А ось готова продукція, виробничі запаси, незавершене виробництво – це низько ліквідні активи з високим ризиком вкладення [7, с. 284].

Таким чином, дослідження економічної сутності та класифікації оборотних активів дозволяє зробити висновок, що оборотні активи підприємства є поточним майном компанії у вигляді виробничих фондів та фондів обігу, придбане як за власні, так і за залучені й позикові кошти, що перебуваючи в господарському обігу задля забезпечення безперервності фінансово-економічної діяльності, обертається

протягом одного циклу назад у грошові кошти. Кошти, що спрямовано підприємством в оборотні активи, постійно здійснюють кругообіг, і це у свою чергу вимагає створення механізму управління оборотними активами (складом та структурою) для досягнення раціонального їх розподілу та ефективного використання.

1.2. Теоретичні основи управління оборотними активами сільськогосподарських підприємств

Не раціональний склад та структура оборотних активів в результаті сприяють утворенню завеликого чи, навпаки, замалого їх обсягу, що може призвести до зайвих втрат підприємства. Це вимагає пошуку шляхів забезпечення оптимальної структури оборотних активів, ефективного управління оборотними активами.

На даний момент відсутній єдиний підхід до визначення поняття «управління оборотними активами компанії». За визначенням І.В. Перевозової під даною константою розуміється сукупність структури та обсягу поточних активів, джерел їх покриття і співвідношення між ними, достатнього для забезпечення довгострокової виробничої і ефективної фінансової діяльності підприємства [21, с. 2]. І.А. Бланк трактує поняття «управління активами» як формування необхідного обсягу й складу оборотних активів, раціоналізації й оптимізації структури джерел їхнього фінансування [7, с. 573].

А.М. Поддєрьогін [21, с. 144] розглядає управління оборотними активами як систему обґрунтованих заходів, направлених на формування раціональної складу та структури оборотних активів та визначення оптимального поєднання джерел їх фінансування. Автори О.С. Бондаренко [7, с. 41], Г.Г. Кірейцев [12, с. 165] розглядають управління оборотними активами в розрізі їх окремих видів: управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління грошовими коштами та поточними фінансовими інвестиціями.

За підходом науковця А.М. Поддєрьогіна під «управлінням оборотних активів» розуміється комплекс заходів, які спрямовані на забезпечення умов оптимізації й безперервного процесу їхнього обсягу, формування достатнього їхнього обсягу, раціональної структури й ефективної організації їх використання [24, с. 145]. За підходом О. С. Бондаренко управління оборотними активами компанії визначається як вирішення трьох основних напрямів керування ресурсами підприємства в аспекті:

1) методика управління статтею «дебіторська заборгованість»;

2) управління статтею «грошові ресурси та поточні фінансові інвестиції»;

3) управління статтею запаси.

На думку С.Ю. Бірюченко та А.М. Кос система управління оборотними активами є системою «цілеспрямованих та узгоджених взаємозв'язків між суб'єктом та об'єктом управління», яка створена на підприємстві «з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства» й передбачає застосовування основних функцій «управління: планування, формування, мотивація і контроль» [5, с. 1]. З такою точкою зору можна погодитись, проте розширивши мету управління: раціонального використання оборотних активів на підприємствах, як одного із найважливіших чинників стабілізації економіки.

О.Ю. Швець та А.В. Скворцова виділять такі ключові функції управління оборотними активами, як контрольна, стабілізуюча, аналітична та визначають принципи системи управління оборотними активами: «взаємопов'язаності, своєчасності, координації, безперервності, оптимальності, раціональності» [36, с. 2].

В порівнянні до попереднього визначення А.І. Голубко надає більш ширше трактування системи управління оборотними активами, визначаючи її як «сукупність цілеспрямованих взаємозв'язків між суб'єктом та об'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із використання сформованих методів, засобів, механізмів і фінансово-економічних інструментів аналізу, дослідження з метою підвищення рівня фінансової стійкості» [8, с. 1]. Також автор наголошує на відборі методів фінансування оборотних активів в процесі управління ними.

Автори Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека, Т.М. Черноус визначають управління оборотними активами, як частину «короткострокової фінансової політики підприємства, направленої на вирішення найбільш важливих поточних фінансових проблем, що дозволяє поліпшити фінансовий стан підприємства та підвищити його фінансову стійкість і платоспроможність за достатньо короткі терміни» [9, с. 2]. Також авторами наголошується на доцільності розгляду процесу управління оборотними активами, як сегменту «загальної фінансової стратегії підприємства, спрямований на забезпечення необхідної потреби в оборотних активах та джерелах їх фінансування, з метою забезпечення стабільної ефективності господарської діяльності та фінансової самостійності суб'єкта господарювання» [9, с. 3].

Н.М. Лисьонкова і В.Ю. Захарчук визначають основне завдання раціонального управління оборотними активами, як максимізацію «норм прибутку та мінімізації комерційних ризиків» [16, с. 2].

Виділені підходи до трактування економічного поняття «управління оборотними активами» спираються на дослідження вітчизняних науковців, але не беруть до уваги чинне законодавства України щодо організації бухгалтерського обліку. Тому доцільно сформулювати сутність управління оборотними активами зважаючи на понятійно-категорійний апарат Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Так, НП(С)БО 1 «Загальні відомості до фінансової звітності» [2] надають визначення активам, грошовим коштам та їх еквівалентам; НП(С)БО 9 «Запаси» [3] визначають сутність запасів, як активів, а НП(С)БО 12 «Дебіторська заборгованість» [4] визначає засади визначання та оцінки дебіторської заборгованості. Синтезуючі дані визначення в законодавстві, можна сформулювати таке трактування управління оборотними активами, як механізм з формування, утримання та подальшого використання активів, який забезпечує протягом операційного циклу безперервність процесу виробництва та обігу, контролюючи їх розміри та впливаючи фінансово-економічними методами та засобами й інструментами на термін їх оборотності, з метою отримання економічної вигоди у майбутньому. З наведеного слід узагальнити, що створення

системи управління оборотними активами на підприємстві має відбуватись у відповідності до вимог чинного законодавства.

Проведене дослідження сутності категорії «управління оборотними активами» надає можливість авторського формулювання її сутності, мети та завдань.

Отже, досліджені підходи дають змогу зробити висновок про те, що управління оборотними активами – це механізм управління структурою, напрямом вкладання оборотних ресурсів підприємства з метою раціонального його розподілу та ефективного використання.

В сучасних умовах фінансової нестабільності, економічної кризи в країні, політичних факторів (воєнний стан та податковий тягар на бізнес), браку частини фінансових ресурсів першочерговим кроком подолання розбалансованості ресурсів підприємства є створення єдиного механізму управління оборотними активами. Це може стати можливістю забезпечення безперервності та послідовності господарських процесів, досягнення стабільної рентабельності, ліквідності, платоспроможності та інших результатів фінансової діяльності підприємства. Тому основна мета управління оборотними активами підприємства – це, першочергово, забезпечення оптимального комбінування необхідних обсягів складових оборотних активів відповідно до джерел їх фінансування в ресурсі компанії відповідно до її цільового призначення, що сприятиме формуванню належного рівня платоспроможності та рентабельності [26, с. 3].

Отже, виходячи із вищезазначеного, управління оборотними активами – поняття, пов’язане із процесом вирішення завдань щодо забезпечення необхідного рівня оборотних активів підприємства, його ефективне використання. При цьому для процесу управління оборотними активами характерним є здійснення низки заходів, що утворюють окремі етапи:

1 етап – проведення аналізу ефективності використання оборотного капіталу підприємства;

2 етап – здійснення аналізу операційного капіталу;

3 етап – оптимізація обсягу оборотних активів;

4 етап – оптимізація співвідношення постійної і змінної частин оборотного капіталу, які використовують в операційному процесі;

5 етап – прорахунок норм ліквідності всіх статей активу підприємства;

6 етап – визначення нових методів для підвищення рентабельності оборотного капіталу [14, с. 62; 15, с. 8].

Такий алгоритм управління оборотними активами є загальним для будь-якої компанії. В аспекті вибору конкретного підприємства даний формат можна додати іншими методами, в залежності від специфіки галузі. В такому аспекті графічна інтерпретація шляхом побудови через структурно-логічної схеми представлена на рис. 1.3:

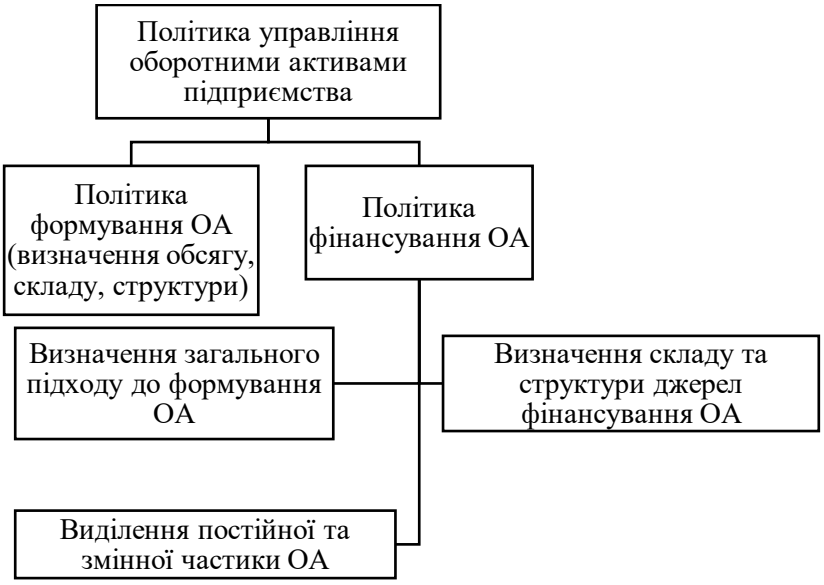

Рис. 1.3. Структурно-логічна схема політики управління оборотними активами підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [11]

Управління оборотними активами, як елемент загального поняття «управління підприємством», відіграє вагому роль у забезпеченні ефективної діяльності бізнесу. Від якості заходів із управління оборотними активами залежить здатність бізнесу забезпечувати безперервну діяльність та фінансову стабільність,

позитивну перспективу майбутніх результатів, виконання зобов'язань перед стейкхолдерами, необхідний рівень конкурентоспроможності.

Сільськогосподарські підприємства здійснюють виробничо-господарську діяльність, використовуючи в процесі формування кінцевого продукту оборотні активи, які займають велику частку в активах та входять до вартості власного капіталу. Раціональне управління оборотними активами є важливим чинником підвищення ефективності сільськогосподарської діяльності, адже стан оборотних активів та, зокрема, виробничих запасів значно впливає на конкурентоспроможність підприємства, його фінансовий стан і результати діяльності. Отже, управління оборотними активами сільськогосподарських підприємств зводиться до зменшення запасів до розумного мінімуму, який забезпечує безперервність процесу виробництва, та зниження витрат, пов'язаних з їх утриманням.

Таким чином, ефективне управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту, оскільки дана категорія охоплює широке коло питань, що стосуються окремих його елементів (товарно-матеріальні цінності, дебіторська заборгованість, кошти), кожен з яких по-своєму специфічний і несе за собою різні фінансово-економічні ризики. Саме тому сучасні фахівці фінансових служб і підрозділів сільськогосподарських підприємств повинні мати необхідний інструментарій і методологію управління оборотними активами, основні з яких представлені далі.

Голубко О.І. наголошує, що «В процесі управління оборотними активами варто звернути увагу на вибір методу їх фінансування» [8, с. 3]. Автор згадує про наступні методи управління оборотними активами: коефіцієнтний метод; метод нормування, методи ABC і XYZ. Аналогічно ці методи розглянуто Бірюченко С.Ю. і Кос А.М. [5, с. 1]. Отже, авторами розглянуто лише 4 методи управління оборотними активами. Мною зроблено спробу розширити цей перелік методами та моделями, які можуть бути використані фінансовим менеджментом сільськогосподарського підприємства. В табл. А.1 Додатку А представлено методи

та моделі управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства. Наукове значення представлених результатів систематизації методів та моделей управління оборотними активами обумовлено визначенням недоліків та переваг наведених методів та моделей, що, враховуючи розміри та специфіку підприємств, дозволяє обрати найбільш коректні для діяльності певного підприємства. Виходячи з вищевикладеного, відзначимо, що знання методів і моделей управління оборотними активами підприємства, дозволяє спеціалістам сформувати ефективну політику управління ними, визначати необхідний обсяг та номенклатуру оборотних активів для безперебійної господарської діяльності сільськогосподарського підприємства.

1.3. Методологічні основи аналізу ефективності використання оборотних активів компанії

Джерелом інформації для здійснення аналізу діяльності підприємства є дані управлінського та бухгалтерського обліку, дані фінансової звітності, в якій узагальнюються дані за певний період, у тому числі й за оборотними активами, які представлені у другому розділі балансу (звіту про фінансовий стан).

Склад та структура оборотних активів аналізується шляхом складання аналітичних таблиць за певний відрізок часу, який, як правило, складає звітний період – квартал, півріччя, рік, або ж порівняння за ряд звітних періодів, наприклад, за 3-5 років.

Побудова аналітичних таблиць виконується для проведення горизонтального та вертикального аналізу показників. Горизонтальний аналіз передбачає порівняння показників одного року з показниками іншого, що дозволяє виявити тенденції зміни окремих статей чи його груп, які входять до складу фінансової звітності. В основі такого підходу до аналізу лежить обчислення базисних (або ланцюгових) темпів зростання статей балансу. Вертикальний аналіз показує структуру оборотних активів підприємства та їх джерел, коли сума по розділу

береться у відсотках до валюти балансу, суми за статтями активів – у відсотках до підсумкової величини розділу [24, с. 180].

Структура активів є фундаментальною основою, що впливає на фінансове становище підприємства. Частка активів в отриманому прибутку неоднакова. Оборотні активи (ліквідні активи) безпосередньо сприяють отриманню прибутку за рахунок постійних змін та обмінів, приносячи надлишок коштів (прибуток). Основні засоби також важливі, але їх роль у цьому процесі непряма. Тому величина складових, що належать до обох груп, тобто відношення основних засобів до оборотних активів, не байдужа для підприємства. Зважаючи не це, підприємство хоче мати – відповідно до наявних потреб – якомога більше оборотних коштів (ліквідних активів), що приносять прибуток, і якнайменше основних засобів, що лише побічно сприяють досягненню прибутку. Отже, основних засобів має бути стільки, скільки необхідно для ведення бізнесу. Взаємовідношенням між основними засобами та оборотними активами є змінною величиною, яка залежить від виду підприємства (промислове, транспортне, торгове, сервісне) та його специфіки. Зазначене співвідношення ілюструє ліквідність майна (балансу). Чим більше коштів вкладено в оборотні (ліквідні) активи, тим легше їх використовувати у господарській діяльності та, таким чином, підприємство характеризується більшою ліквідністю активів та балансу. Сутність та функції основних засобів та оборотних активів полягають у тому, що основним завданням початкової оцінки балансових активів є загальний розгляд змін у співвідношенні між основними та оборотними активами та у структурі окремих компонентів обох зазначених груп активів [26, с. 14].

Для встановлення ефективності використання оборотних активів підприємств сільськогосподарської галузі застосовується сукупність коефіцієнтів. Аналіз літературних джерел [21; 27; 28] дозволяє систематизувати основні показники, що характеризують ефективність управління оборотними активами. В табл. 1.4 представлено базові показники аналізу ефективності управління оборотними активами підприємства та зазначено середньогалузеві значення для

сільськогосподарських підприємств, що збільшує практичне значення представленої нами методики.

Таблиця 1.4

Показники оцінки ефективності управління оборотними активами підприємства

Показник		Алгоритм розрахунку за даними звітності	Бажана тенденція	Середньогалузеве значення
1		2	3	4
1. Кількість оборотів за звітний період (кількість раз перенесення вартості на готові вироби), коеф.	1.1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів (Ко.о.а)	ряд. 2000 ф.2 / [(гр.3 ряд. 1195 ф.1 + гр. 4 ряд. 1195 ф.1) : 2]	зріст	1,05-1,08
	1.2. Коефіцієнт оборотності запасів (Ко.з)	ряд. 2000 ф.2 / [(гр.3 ряд. 1100 ф.1 + гр. 4 ряд. 1100 ф.1) : 2]	зріст	4-6
	1.3. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів (Ко.в.з)	ряд. 2000 ф.2 / [(гр.3 ряд. 1101 ф.1 + гр. 4 ряд. 1101 ф.1) : 2]	зріст	3-6
	1.4. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Ко.д.з)	ряд. 2000 ф.2 / [(гр.3 ряд. 1125-1155 ф.1 + гр. 4 ряд. 1125-1155 ф.1) : 2]	зріст	2,4-3
	1.5. Коефіцієнт оборотності грошових активів (Ко.г.а)	ряд. 2000 ф.2 / [(гр.3 ряд. 1165 ф.1 + гр. 4 ряд. 1165 ф.1) : 2]	зріст	14-21
2. Тривалість одного обороту, дні	2.1. Період обертання оборотних активів (По.о.а)	360 дн. / Ко.о.а	зменшення	333-342
	2.2. Період обертання запасів (По.з)	360 дн. / Ко.з	зменшення	60-90
	2.3. Період обертання виробничих запасів (По.в.з)	360 дн. / Ко.в.з	зменшення	60-120
	2.4. Період обертання дебіторської заборгованості (По.д,з)	360 дн. / Ко.д.з	зменшення	148-150
	2.5. Період обертання грошових активів (По.г.а)	360 дн. / Ко.г.а	зменшення	17-26

Джерело: побудовано автором на основі [23; 29]

Для визначення типу політики управління оборотними активами можуть застосовані показники ліквідності (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники оцінки ефективності управління оборотними активами за ліквідністю

Показник	Алгоритм розрахунку за даними звітності	Нормативне значення	Середньогалузеве значення
Коефіцієнт поточної ліквідності	ряд. 1195 ф.1 / ряд. 1695 ф.1	1-2	1,5-1,7
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(ряд. 1195 ф.1 – ряд. 1100 ф.1) / ряд. 1695 ф.1	0,6-1,0	0,7-0,9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(ряд. 1160 ф.1 + ряд. 1165 ф.1) / ряд. 1695 ф.1	0,2-0,6	0,0007-0,009

Джерело: побудовано автором на основі [7; 12; 29]

Для оцінки політики управління джерелами фінансування оборотних активів можуть бути використані показники, що наведено в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Показники оцінки ефективності управління оборотними активами підприємства за джерелами формування

Показник (нормативне значення)	Алгоритм розрахунку за даними звітності	Нормативне значення	Середньогалузеве значення
Коефіцієнт автономії	ряд. 1495 ф.1 / ряд. 1900 ф.1	(≥ 0.5)	0,2-0,3
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	(ряд. 1900 ф.1 – ряд. 1495 ф.1) / ряд. 1495 ф.1	(≤2)	1,75-2,0
Коефіцієнт маневреності	(ряд. 1495 ф.1 – ряд. 1095 ф.1) / ряд. 1495 ф.1	(>0, збільшення)	–
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	ряд. 2190 ф.2 / ряд. 1495 ф.1	(>0, збільшення)	0,2-0,37

Джерело: побудовано автором на основі [7; 12; 29]

Розрахунок показників в динаміці, які показано в табл. 1.4-1.6, та узагальнення результатів дозволяють оцінити стан управління оборотними

активами та встановити ефективність цього процесу на підприємстві за певний період часу. Запропоновані показники оцінки ефективності управління оборотними коштами можна поєднати в інтегральний показник. На підставі проведеного аналізу робиться прогнозування та планування використання оборотних активів на короткострокову перспективу.

Отже, оцінку управління оборотними активами підприємств сільськогосподарської галузі доцільно здійснювати на основі системи обґрунтованих показників, яка включає показники, що характеризують політику управління оборотними активами, політику управління ліквідністю оборотних коштів та політику управління джерелами фінансування. Представлена методика проведення оцінки ефективності управління оборотними активами підприємства є спробою узагальнити та систематизувати погляди щодо розрахунку показників обертання загальних оборотних активів та їх окремих складових для виробітки управлінських рішень щодо визначення шляхів можливого прискорення оборотності та формування оборотних активів підприємства.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ І

У першому розділі проведено дослідження теоретичних питань управління оборотними активами. За результатами дослідження:

1. Надано узагальнююче розуміння категорії «оборотні активи»: майно організації у вигляді виробничих фондів та фондів обігу, набуте як за власні, так і за позикові, залучені кошти, що перебувають в обігу господарського обороту з метою забезпечення безперервності фінансово-економічної діяльності, що обертається протягом одного циклу назад у кошти. З цього визначення можна дійти висновку щодо того, що кошти, вкладені підприємством в оборотні активи, постійно здійснюють кругообіг.

2. Оборотні активи, представлені посівним матеріалом, вирощеною продукцією, дебіторською заборгованістю тощо, відіграють значущу роль у

діяльності сільськогосподарських підприємств, адже забезпечують генерацію економічних вигід для підприємства. Зазначене обумовлює необхідність розробки підходів до вдосконалення політики управління оборотними активами підприємств галузі АПК, що за сучасних умов потребує введення в дію ефективних заходів, спрямованих на покращення стану галузі та її реформування. Доцільним є використання підходів до вдосконалення управління оборотними активами як одного зі способів підвищення ефективності діяльності підприємств галузі загалом.

3. Систематизовано перелік методичних підходів, за якими проводитися аналіз складу і структури оборотних засобів підприємства, надано оцінку ефективності їх використання за певний відрізок часу. Аналіз управління оборотними активами підприємств сільськогосподарської галузі запропоновано виконувати на основі системи показників управління оборотними активами, що включає показники, які характеризують політику управління оборотністю, ліквідністю та політику управління джерелами фінансування.

ІІ РОЗДІЛ
АНАЛІЗ І ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ СП «НІБУЛОН»

2.1 Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»

«НІБУЛОН» – один із лідерів українського аграрного ринку, який займається виробництвом та експортом зернових, логістикою, суднобудуванням. Земельний банк складає 76,5 тис. га (без урахування не підконтрольних територій – 51 тис. га). Підприємство засноване у 1991 році як спільне українсько-угорсько-англійське сільськогосподарське підприємство. Загальна характеристика суб'єкта господарювання представлена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна характеристика ТОВ СП «НІБУЛОН»

Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство НІБУЛОН
Скорочена назва	ТОВ СП «НІБУЛОН»
Форма власності	Недержавна власність
Код ЄДРПОУ	14291113
Види діяльності	Основний: 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. Додаткові: 30.11 Будування суден і плавучих конструкцій 30.12 Будування прогулянкових і спортивних човнів 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Розмір статутного капіталу	18 501,80 грн.
Адреса	54002, м. Миколаїв, Каботажний спуск, 1
Середня кількість працівників	5 444 осіб

Джерело: складено автором на основі відкритих відомостей про підприємство

Діяльність підприємства охоплює 12 областей України. Підприємство має 44 виробничі підрозділи, власний суднобудівно-суднoремонтний завод та сучасний вантажний флот, який складається з 48 самохідних та несамохідних суден.

Центральний офіс розташований у м. Миколаєві. Загальна структура управління представлена на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Схема загальної структури управління підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»

Джерело: побудовано автором

Структура управління ТОВ СП «НІБУЛОН» відноситься до лінійно-функціональної, що дозволяє зберегти принцип єдиноначальності, але в той же час забезпечує гнучкість в адаптації до умов роботи, що змінюються. За такою структурою управління запроваджується елемент мотивації співробітництва між усіма членами організації. Базовими елементами є функціональні підрозділи та відділи.

Основні економічні показники діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» за 2019-2021 рр. наведені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН» за 2019-2021 рр.

Показники	Од. вим.	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 2021 р. від 2019 р.	
					абс.	%
Обсяг виробництва основних культур в натуральному вимірі	млн. тонн	366,4	264,7	359,6	-6,8	-1,86
Обсяг експорту зернових в натуральному вимірі	тис. тонн	5285,3	4519,6	4519,6	-765,7	-14,49
Чистий дохід (виручка) від реалізації	тис. грн.	27666784	25840227	40606579	12939795	46,77
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	25731565	24773538	39107025	13375460	51,98
Валовий прибуток	тис. грн.	1935219	1066689	1499554	-435665	-22,51
Прибуток до оподаткування	тис. грн.	1597011	-1876500	1398561	-198450	-12,43
Чистий прибуток	тис. грн.	1358212	-1776378	1287038	-71174	-5,24
Активи	тис. грн.	29694479	33840777	38062165	8367686	28,18
Власний капітал	тис. грн.	12143018	12286335	13550374	1407356	11,59
Основні засоби	тис. грн.	21067995	23480180	23198731	2130736	10,11
Капіталовіддача	грн./ грн.	1,31	1,10	1,75	0,43	33,29
Капіталомісткість	грн./ грн.	0,76	0,91	0,57	-0,19	-24,98
Рентабельність (збитковість) активів	%	5,38	-5,55	3,67	-1,70	х
Рентабельність (збитковість) власного капіталу	%	11,19	-14,46	9,50	-1,68	х
Валова рентабельність продаж	%	6,99	4,13	3,69	-3,30	х
Чиста рентабельність (збитковість) виробничої діяльності	%	5,28	-7,17	3,29	-1,98	х

Джерело: складено автором

За представленими даними в табл. 2.2 встановлено, що у 2021 р. в порівнянні до 2019 р. скоротився обсяг виробництва основних культур на 6,8 млн. тонн або на 1,86% у зв’язку із несприятливими погодно-кліматичними умовами.

Основним напрямом діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» є експорт на світові ринки продукції сільськогосподарського виробництва України: пшениці, ячменю, кукурудзи, ріпаку, соняшнику, сорго та сої. У зв'язку із зменшення обсягів виробництва основних культур експорт скоротився на 765,7 тис. тонн або на 14,49%. Чистий дохід (виручка) у 2022 р. зростає на 46,77% порівняно з 2019 р.; собівартість реалізованої продукції у 2022 р. зросла на 51,98% порівняно з 2019 роком. Перевищення темпів росту собівартості над темпом росту чистого доходу призвело до зменшення валового прибутку на 435665 тис. грн. або на 22,51% порівняно до 2019 року. Зменшується величина прибутку до оподаткування на 198450 тис. грн. (або на 12,43%) та чистого прибутку – на 7114 тис. грн. (або на 5,24%). Активи, основні засоби та власний капітал у 2021 році мають тенденцію до зростання та збільшуються на 28,18%, 11,59% й 10,11% відповідно порівняно до 2019 року. Капіталовіддача зростає, а капіталомісткість, навпаки, – зменшується, що є позитивною тенденцією. За показниками капіталовіддачі та капіталомісткості визначено ефективне управління основними засобами підприємства, що призвело до отримання відносної економії коштів, спрямованих у основні засоби, у розмірі -7715250,01 тис. грн. ((0,57 – 0,76) × 40606579). Отже, у 2021 р. основні засоби використано ефективно.

Показники рентабельності активів та власного капіталу зростають у 2021 р. порівняно до збиткового 2020 р., проте у 2021 р. їх величина менше за показник 2019 р. (рис. 2.2).

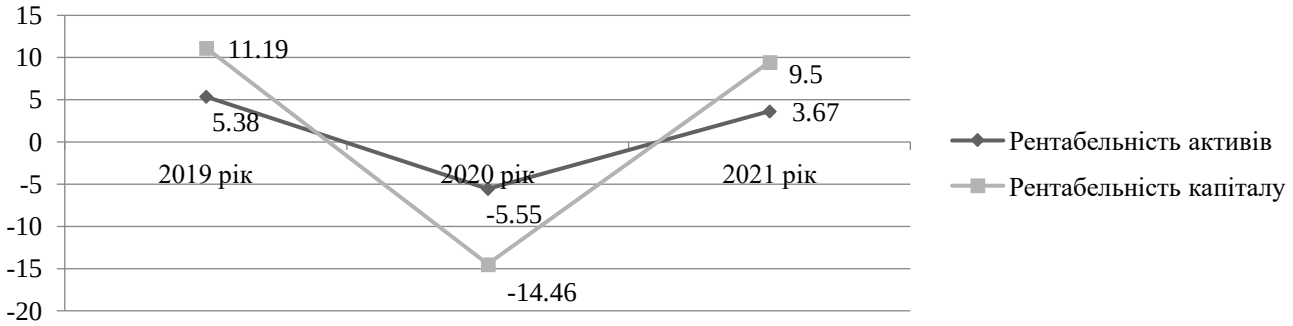

Рис. 2.2. Рентабельність активів та власного капіталу ТОВ СП «НІБУЛОН», %

Джерело: побудовано автором

Зростання показників рентабельності активів та власного капіталу у 2021 р. порівняно до 2020 р. позитивно характеризує політику управління засоби, вкладеними в майно підприємства.

Показники валової рентабельності продажу та чистої рентабельності виробничої діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» у 2021 р. зменшились відповідно до 2019 року, проте мають додатне значення на відміну від 2020 р. Їх динаміка представлена на рис. 2.3.

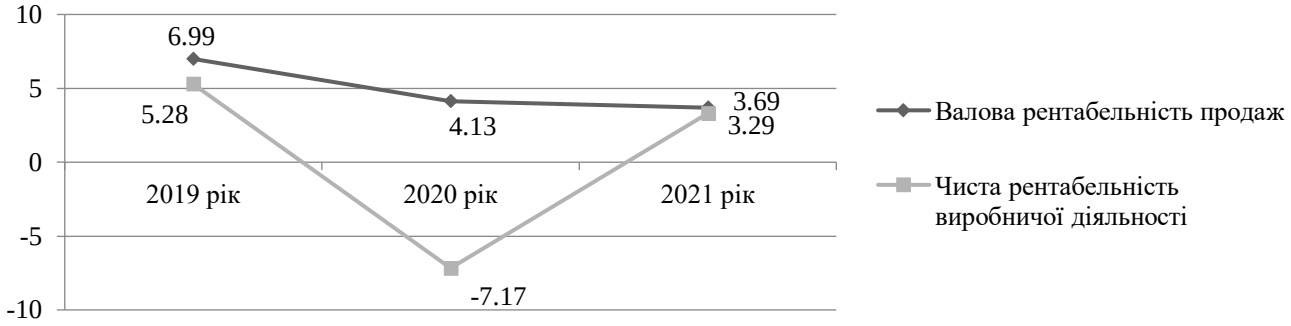

Рис. 2.3. Валова рентабельність продаж та чиста рентабельність виробничої діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН», %

Джерело: побудовано автором

Валова рентабельність продажів у 2021 р. склала 3,69%. Зменшення показника свідчить про зниження ефективності виробничої діяльності підприємства та ефективності політики ціноутворення.

Чиста рентабельність виробництва у 2021 р. зростає до 3,29% та свідчить про збільшення чистого прибутку на 1 грн. реалізованої продукції.

Аналіз основних показників дозволяє зробити висновок щодо загального економічного становища підприємства. 2020 рік видався невдалим щодо виробничої діяльності через несприятливі погодно-кліматичні умови. У 2020 р. підприємство отримало збиток. Показники рентабельності погіршились. У 2021 р. ситуація була виправлена: чистий прибуток зріс, показники рентабельності збільшились. Вплив факторів зовнішнього середовища погіршив виробничу та експортну діяльність підприємства 2020 році.

2.2 Аналіз складу, структури та ефективності управління оборотними активами компанії

Дослідження ефективності управління оборотними активами проведемо за даними ТОВ СП «Нібулон», що представлені в Додатку Б. Початковим етапом здійснення аналізу є визначення складу та структури оборотних активів (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

Склад та структура оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2019-2021 рр., тис. грн

Показник	2019 рік		2020 рік		2021 рік		відхилення 2021 р. від 2019 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	у структурі, %	темп приросту, %
1. Запаси, у тому числі:	5093797	72,95	6219589	70,65	9830577	72,02	4736780	-0,93	92,99
виробничі запаси	212386	3,04	136746	1,55	125037	0,92	-87349	-2,13	-41,13
незавершене виробництво	147989	2,12	139855	1,59	154134	1,13	6145	-0,99	4,15
готова продукція	1088856	15,59	651261	7,40	1124987	8,24	36131	-7,35	3,32
товари	3644566	52,19	5291727	60,11	8426419	61,74	4781853	9,54	131,21
поточні біологічні активи	309882	4,44	455098	5,17	496563	3,64	186681	-0,80	60,24
2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	332579	4,76	86 965	0,99	1757145	12,87	1424566	8,11	428,34
3. Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	84240	1,21	53 096	0,60	53301	0,39	-30939	-0,82	-36,73
з бюджетом	1027874	14,72	1256955	14,28	1345908	9,86	318034	-4,86	30,94
з нарахованих доходів	6579	0,09	6744	0,08	5867	0,04	-712	-0,05	-10,82
4. Інша поточна дебіторська заборгованість	10391	0,15	13913	0,16	29700	0,22	19309	0,07	185,82
5. Гроші та їх еквіваленти	85098	1,22	637 190	7,24	23762	0,17	-61336	-1,04	-72,08
6. Інші оборотні активи	-	-	5142	0,06	5604	0,04	-	-	-
7. Витрати майбутніх періодів	4318	0,06	68395	0,78	100857	0,74	96539	0,68	2235,73
Всього	6982664	100,0	8 803 087	100,0	13649284	100,0	6666620	0,00	95,47

Джерело: складено та розраховано автором

Дані щодо складу оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» за період 2019–2021 рр. засвідчують, що для забезпечення фінансово-господарської діяльності товариство повинно мати в своєму розпорядженні такі елементи оборотних активів як: запаси, дебіторську заборгованість, гроші та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи.

Слід зазначити, що протягом досліджуваного періоду відмічається зростання вартості оборотних активів на 95,47% або на 6 666 620 тис. грн, обсяг яких на кінець 2019 р. склав 6 982 664 тис. грн. Зміни, які спостерігаються у вартісній оцінці складу оборотних активів підприємства засвідчують про зростання обсягів виробничої програми. Так, протягом 2019-2021 рр. вартість виробничих запасів зменшилася на 41,13%, а незавершене виробництво мало висхідну тенденцію – зростання на 4,15 %. У той же час, спостерігається суттєве зростання обсягів готової продукції та дебіторської заборгованості, що обумовлено виконанням контрактів та договорів укладених в попередні періоди.

Обсяг готової продукції в 2021 р. склав 1 088 856,00 тис. грн, що на 36 131 тис. грн. більше порівняно з показником 2019 р. Зростання протягом досліджуваного періоду дебіторської заборгованості більш ніж в тричі пов’язано зі збільшенням обсягів реалізації з відстрочкою платежу, що є досить ризиковим в умовах фінансової нестабільності і сприяє зростанню додаткової потреби в фінансових ресурсах. Обсяг грошових коштів та їх еквівалентів скоротився на 61 336 тис. грн. або на 72,08% порівняно до 2019 року. Цьому сприяє збільшення такої форми розрахунку як відстрочка платежу.

Слід зазначити, що для сільськогосподарських підприємств характерними рисами є домінування у структурі оборотних активів таких статей, як виробничі запаси, незавершене виробництво та дебіторська заборгованість. Така особливість обумовлена тривалістю операційного циклу, виробництвом, якому притаманний високий рівень витрат та специфікою розрахунково-платіжних операцій.

Найбільшу частку в складі оборотних активів мають запаси – 72,95%, 70,65% та 72,02% протягом 2019-2021 років відповідно. У складі запасів найбільшу частку мають товари – 52,19%, 60,11% та 61,74% відповідно за роками. Частка

дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) складає 4,76% у 2019 р., 0,99% у 2020 р. та 12,87% у 2021 році.

Структура оборотних активів підприємства ТОВ СП «Нібулон» за 2019- 2021 рр. представлена на рис. 2.4, 2.5, 2.6

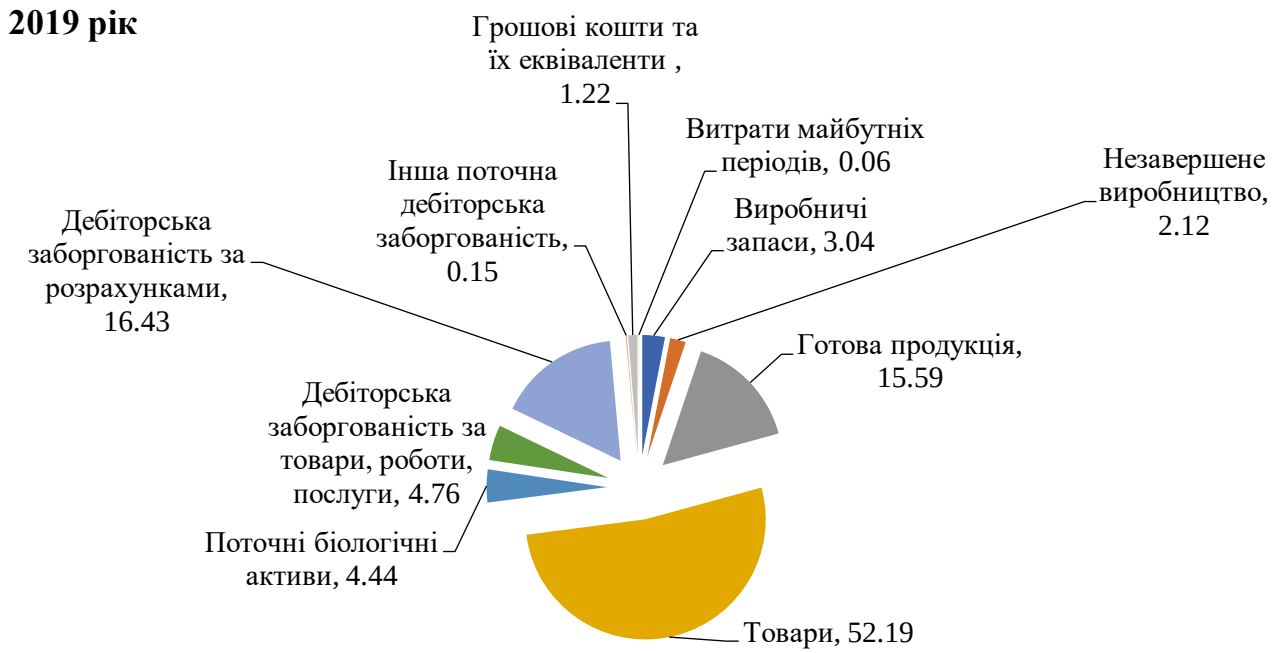

Рис. 2.4. Структура оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2019 р.

Джерело: складено та розраховано автором

На кінець 2021 р. найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів займала стаття «товари» із часткою 52,19%. Частка готової продукції складає 15,59%. Не значною є частка грошових коштів та еквівалентів – 1,22%.

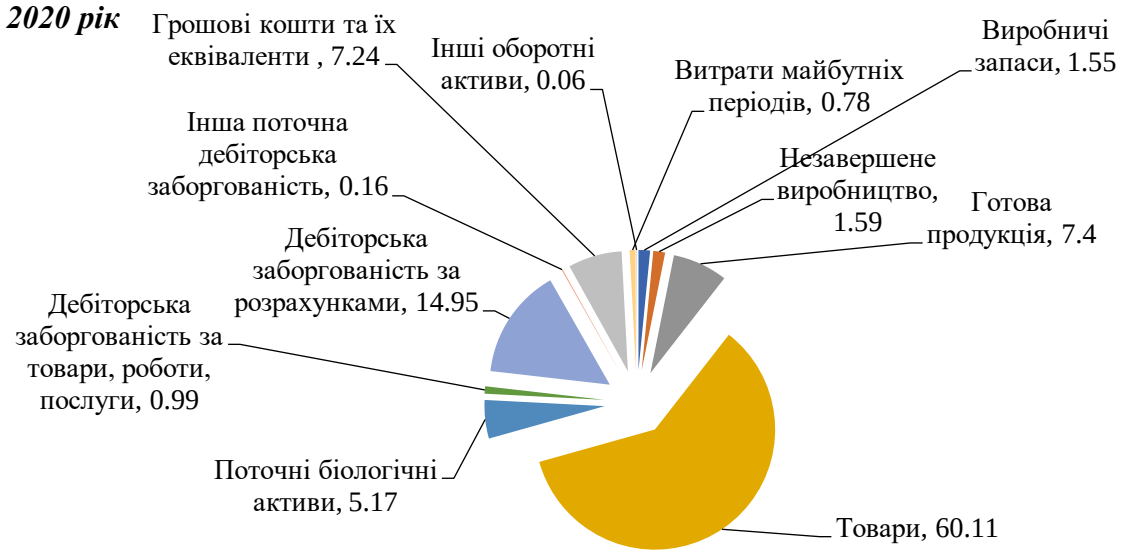

Рис. 2.5. Структура оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2020 р.

Джерело: складено та розраховано автором

Дані рис. 2.5 показують, що у 2020 р. зростає частка товарів – до 60,11%, що на 7,92 в.п. більше за величину у 2019 році.

Рис. 2.6. Структура оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» за 2019-2021 рр.

Джерело: складено та розраховано автором

Як свідчать наведені діаграми (рис. 2.4-2.6) структура оборотних активів досліджуваного підприємства в повній мірі відображає особливості організації оборотних активів підприємств сільськогосподарської галузі.

На кінець 2021 р. найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів займала стаття запаси 75%, що на 4% більше порівняно з 2019 р. Готова продукція посідає друге місце в структурі оборотних активів товариства, вона має низхідну тенденцію та на кінець досліджуваного періоду її частка зменшилась з 15% до 9%. Збільшився показник питомої ваги дебіторської заборгованості та виробничих запасів, якщо у 2019 р. у структурі оборотних активів вони займали 5% та 7%, то на кінець 2021 р. їх присутність зросла до 13% і 9% відповідно. Такі зміни спричинені зменшенням попиту на продукцію, зниженням купівельної спроможності, коливанням валютного курсу, інфляційними процесами, зменшенням кількості контрактів з російськими підприємствами, які були основними споживачами продукції. Здійснюючи оцінювання ефективності проведення даного процесу на підприємства ТОВ СП «Нібулон», встановлено відповідність складу та структури оборотних активів галузевій специфіці сільськогосподарських підприємств.

2.3 Оцінка системи управління оборотними активами в діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»

Головною метою управління оборотними активами в діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» є максимізація прибутку на вкладений капітал (рентабельності) при забезпеченні стійкої та достатньої платоспроможності підприємства, які певною мірою протистоять один одному. Так, для підвищення рентабельності необхідно, щоб кошти були вкладені в різні оборотні та необоротні активи із свідомо нижчою, ніж грошові кошти, ліквідністю. А для забезпечення сталої платоспроможності у підприємства постійно має бути на рахунку певна сума коштів для погашення найбільш термінових зобов’язань перед контрагентами. Частина коштів має бути

розміщена у вигляді високоліквідних активів. Таким чином, важливим завданням в частині управління оборотними активами суб'єкта господарювання ТОВ СП «НІБУЛОН» є забезпечення оптимального співвідношення між платоспроможністю і рентабельністю шляхом підтримки відповідних розмірів і структури оборотних активів. Для оцінки системи управління оборотними активами в діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» досліджено ефективність використання оборотних активів за рівнем оборотності окремих видів оборотних активів, насамперед коштів, авансованих на товарні запаси, що відволікаються до дебіторської заборгованість та збережених у формі залишків коштів. В табл. 2.4 представлено розраховані показники рентабельності за методикою, наведеною в підрозділі 1.3.

Таблиця 2.4

Показники обертання оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2019-2021 рр.

Показник	Од. вим.	Середньо-галузеве значення	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020р./ 2019 р.	2021р./ 2020 р.
Коефіцієнт оборотності ОА (Ко.о.а)	коеф.	1,05-1,08	3,06	3,27	3,62	0,21	0,34
Коефіцієнт оборотності запасів (Ко.з)	коеф.	4-6	4,03	4,38	4,87	0,35	0,49
Коефіцієнт оборотності готової продукції (Ко.г.п.)	коеф.	12	23,84	29,70	45,72	5,86	16,02
Коефіцієнт оборотності товарів (Ко.т)	коеф.	10	0,28	5,78	5,92	5,50	0,14
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Ко.д.з)	коеф.	2,4-3	13,12	17,95	17,62	4,83	-0,33
Період обертання ОА (По.о.а)	дн.	333-342	118	110	100	-7,62	-10,44
Період обертання запасів (По.з)	дн.	60-90	89	82	74	-7,16	-8,33
Період обертання готової продукції (По.г.п.)	дн.	30	15	12	8	-2,98	-4,25
Період обертання товарів (По.т)	дн.	36	1293	62	61	-1230,86	-1,44
Період обертання дебіторської заборгованості (По.д,з)	дн.	148-150	27	20	20	-7,39	0,38

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, коефіцієнт оборотності оборотних активів значно перевищує середньогалузеві значення та є більшим. Період обертання оборотних засобів у 2021 р. скоротився до 100 днів, що є задовільним показником порівняно до середньогалузевого.

Коефіцієнт оборотності запасів перебуває в межах середньогалузевого та складає повні 4 дні протягом досліджуваного періоду. Період обертання запасів перебуває в межах середньогалузевого та складає у 2021 р. 74 дні. Для сільськогосподарського підприємства це є дуже задовільним показником.

Період оборотності готової продукції значно менший за середньогалузеві. Цьому сприяє налагоджена власна логістична мережа ТОВ СП «НІБУЛОН».

Товари обертаються дещо повільніше, ніж готова продукція та у 2021 р. значно перевищують загальногалузевий показник, адже складає 61 день. В даному випадку треба проводити більш поглиблений аналіз та з’ясовувати, які саме товари повільно обертаються та вжити необхідні заходи для підвищення ліквідності даної групи оборотних активів.

Період обертання дебіторської заборгованості значно менший за середньогалузеві значення та складає у 2020-2021 рр. 20 днів. Це свідчить про задовільну дисципліну розрахунків з дебіторами підприємства. Наявність дебіторської заборгованості у підприємства, таким чином, не загрожує платоспроможності.

В цілому проведений аналіз свідчить про задовільні показники оборотності оборотних коштів ТОВ СП «НІБУЛОН» та більшість з них є значно кращими за середньогалузеві.

На наступному етапі уточнюється оптимізація структури оборотних активів з позиції їхньої ліквідності. Доцільно проаналізувати, як сформована на підприємстві ТОВ СП «НІБУЛОН» структура активів впливає на ліквідність та платоспроможність підприємства. Для визначення типу політики управління оборотними активами можуть застосовані показники ліквідності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники оцінки системи управління за ліквідністю оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2019-2021 рр.

Показник	Од. вим.	Середньо-галузеве значення	Норм. знач.	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020р./ 2019 р.	2021р./ 2020 р.
Коефіцієнт поточної ліквідності	коеф.	1,5-1,7	1-2	0,80	0,50	0,70	-0,31	0,20
Коефіцієнт швидкої ліквідності	коеф.	0,7-0,9	0,6-1,0	0,22	0,15	0,20	-0,07	0,05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	коеф.	0,0007-0,009	0,2-0,6	0,01	0,04	0,001	0,03	-0,03

Джерело: складено та розраховано автором

Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає ані нормативному значенню, ані середньогалузевому значенню. Коефіцієнт поточної ліквідності становить 0,50-0,80. За рахунок всіх оборотних активів підприємство в змозі погасити 70% наявної поточної заборгованості.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також не відповідає рекомендованим значення і складає від 0,15 до 0,22. За рахунок короткострокової дебіторської заборгованості та грошових коштів підприємство може покрити 20% своїх поточних зобов’язань перед контрагентами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності менше рекомендованого але дещо більший за середньогалузеве значення та складає за роками 0,01; 0,04 та 0,001. За рахунок найбільш ліквідних оборотних активів – грошові кошти – підприємство у 2021 р. може сплатити 0,1% від усіх своїх зобов’язань поточного характеру.

Таким чином, розраховані показники свідчать про те, що сформована структура оборотних активів не забезпечує платоспроможність підприємства. Здебільшого оборотні активи ТОВ СП «НІБУЛОН» перебувають у групі повільнореалізуємих оборотних активів, тобто вони здебільшого зосереджені в запасах. З цього виходить, що для підприємства актуальним є вирішення питання

щодо прискорення оборотності запасів та забезпечення найбільш ліквідної структури оборотних активів.

Для оцінки політики управління джерелами фінансування оборотних активів розраховано показники, що наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Показники оцінки системи управління за джерелами формування оборотних активів ТОВ СП «Нібулон» у 2019-2021 рр.

Показник	Од. вим.	Середньо-галузеве значення	Норм. знач.	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020р./ 2019 р.	2021р./ 2020 р.
Коефіцієнт автономії	коеф.	0,2-0,3	(≥ 0.5)	0,41	0,36	0,36	-0,05	-0,01
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	коеф.	1,75-2,0	(≤2)	1,45	1,75	1,81	0,31	0,05
Коефіцієнт маневреності	коеф.	–	(>0, збільшення)	-0,87	-1,04	-0,80	-0,17	0,24
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	коеф.	0,2-0,37	(>0, збільшення)	0,06	0,04	0,13	-0,03	0,09

Джерело: складено та розраховано автором

Коефіцієнт автономії перебуває в межах середньогалузевого, проте не відповідає нормативному значенню, що дорівнює 0,5. Отже, величина власного капіталу у складі сукупного капіталу складає 36%, що свідчить про переважне фінансування майна підприємства за рахунок запозичених та залучених коштів. У 2021 р. на 1 грн. власного капіталу приходить 1,81 грн. запозиченого капіталу. Про не задовільне фінансове становище свідчить тенденція зростання другого показника та тенденція зменшення першого показника. Отже, підприємство дедалі більше залучає зовнішнє фінансування.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу має від'ємне значення, отже власні кошти вкладені в повільно реалізовані активи (основні засоби), а оборотний капітал сформований за рахунок позикових коштів. Подібна ситуація призводить до низької фінансової стійкості підприємства.

Позитивно оцінюється тенденція коефіцієнту ефективності використання власних коштів, який зростає з 0,06 до 0,13. Власні кошти підприємства приносять більше прибутку від операційної діяльності у 2021 р., ніж у 2020 році, що позитивно характеризує спрямування власних коштів в операційну діяльність.

Політика управління оборотними активами включає політику фінансування оборотних активів, видами якої є агресивна, консервативна та компромісна, за яких в першому випадку довгострокові зобов'язання покривають необоротні активи та постійну чистину оборотних (ризик втрати ліквідності високий); за консервативною політикою довгострокові зобов'язання є джерелами покриття необоротних та оборотних активів (ризик втрати ліквідності не значний); за компромісною політикою довгострокові зобов'язання є джерелами покриття необоротних активів, постійної частини оборотних активів та приблизно половини змінної частини оборотних активів. (високий ризик втрати ліквідності). Агресивна політика фінансування оборотних активів зустрічається вкрай рідко, консервативний тип фінансування оборотних активів має штучний характер, а компромісний тип є найбільш розповсюдженим в господарській діяльності підприємств.

Важливим показником, який характеризує тип політики фінансування оборотних активів та виступає критерієм фінансової стійкості підприємства, є вид джерел фінансування матеріальних оборотних коштів серед яких власні оборотні кошти, довгострокові зобов'язання та короткострокові зобов'язання, на підставі яких розраховується трьохкомпонентний показник фінансової стійкості підприємства за джерелами фінансування оборотних активів. Відповідно до обраних джерел фінансування матеріальних оборотних коштів існує 4 типи фінансової стійкості підприємства:

1) Абсолютна фінансова стійкість (трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд: S = {1,1,1}): всі матеріальні оборотні кошти покриваються власними оборотними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів.

2) Нормальна фінансова стійкість (показник типу фінансової стійкості – S = {0,1,1}): для покриття запасів підприємство використовує, крім власних оборотних засобів, ще й довгострокові залучені кошти. Такий тип фінансування запасів є найбільш бажаним з погляду фінансового менеджменту.

3) Нестійке фінансове становище (показник типу фінансової стійкості має вигляд: S = {0,0,1}): брак у підприємства власних джерел та довгострокових залучених коштів для фінансування запасів; існує можливість відновлення рівноваги з допомогою поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості та прискорення оборотності запасів.

4) Кризовий фінансовий стан (S = {0,0,0}): підприємство має кредити та позики, не погашені в строк, а також прострочену кредиторську та дебіторську заборгованість.

Як було визначено раніше, запаси досліджуваного підприємства становлять понад 70% від загальної величини оборотних активів і тому доцільно встановити тип фінансової стійкості за джерелами фінансування запасів підприємства за наступними розрахунками, що представлено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Показники забезпечення запасів джерелами фінансування підприємства ТОВ СП «Нібулон» у 2019-2021 рр., тис. грн.

Показник	Ум. позн.	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1. Загальна величина запасів	З	5093797	6219589	9830577
2. Власні оборотні засоби (різниця між необоротними активами та власним капіталом)	Кс.об.	-10568797	-12751355	-10862507
3. Функціонуючий капітал (Кс.об. і довгострокові зобов'язання та забезпечення	Кс.дз.	-1695332	-8881172	-5781258
4. Величина основних джерел формування запасів (Кс.дз. і короткострокові зобов'язання та забезпечення)	Ко	6982664	8803087	13649284
Показники забезпеченості запасів джерелами фінансування				
$Ф^с$ = Кс.об – З	ряд. 2 – ряд. 1	-15662594	-18970944	-20693084
$Ф^т$ = Кс.дз – З	ряд. 3 – ряд. 1	-6789129	-15100761	-15611835
$Ф^о$ = Ко – З	ряд. 4 – ряд. 1	1888867	2583498	3818707
Показник типу фінансової стійкості S		(0.0.1)	(0.0.1)	(0.0.1)

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, запаси не покриваються власним оборотним капіталом та довгостроковими позиковими та залученими коштами; запаси фінансуються за рахунок короткострокових зобов'язань та забезпечень, що підтверджують проведені розрахунки. Проте, підприємству короткострокове фінансування обходиться дешевше порівняно із залученням довгострокових джерел фінансування, що дозволяє знизити вартість обслуговування оборотного капіталу.

За такими джерелами фінансування запасів можна сказати, що підприємство має нестійке фінансове становище (показник типу фінансової стійкості має вигляд: S = {0,0,1}). Така ситуація характеризується нестачею власних оборотних джерел для фінансування запасів. У цій ситуації існує можливість відновлення рівноваги з допомогою поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості та прискорення оборотності запасів.

Зроблено висновок, що підприємство застосовує агресивну політику фінансування оборотних активів, що характеризується необхідністю частого залучення короткострокового фінансування для покриття виникаючих потреб у оборотному капіталі. Наслідком провадження такої політики може бути зростання ризику відмови у рефінансуванні та вразливість до будь-яких зовнішніх шоків. Провадження такої політики підприємством ТОВ СП «Нібулон» порушує одне з кардинальних правил корпоративних фінансів, яке свідчить, що необоротні активи мають фінансуватися за допомогою довгострокових джерел, а оборотні активи за допомогою поєднання як довгострокових, так і короткострокових джерел фінансування, що забезпечує фінансову стійкість підприємства та знижує фінансовий ризик.

За отриманими результатами коефіцієнтного аналізу та аналізу фінансової стійкості підприємства складено SWOT-матрицю політики управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон». SWOT-аналіз полягає в розподілі зібраної інформації на чотири групи (чотири категорії факторів):

S (Strengths) – сильні сторони: переваги в політиці управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон»;

W (Weaknesses) – слабкі сторони: є слабкість, бар'єри та дефекти в політиці управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон»;

O (Opportunities) – можливості: шанси на позитивні зміни в політиці управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон»;

T (Threats) – загрози: ризики несприятливих змін в політиці управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон».

Таблиця 2.8

SWOT-матриця політики управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон»

S (Strengths) – сильні сторони	W (Weaknesses) – слабкі сторони
– фінансування оборотних активів має постійне підґрунтя за рахунок залучення довгострокових та короткострокових джерел; – доходність оборотних активів зростає протягом останніх років, зокрема за статтями готової продукції, дебіторської заборгованості за рахунок попиту на готову продукцію підприємства та наявності пов'язаних осіб, які є покупцями	– нестача власного оборотного капіталу для фінансування запасів; – залежність від короткострокових джерел фінансування оборотних активів (короткострокові кредити банків, кредиторська заборгованість); – зниження частки позикових коштів довгострокового фінансування та зростання частки короткострокових кредитів банків, що збільшує фінансовий ризик та знижує рентабельність власного капіталу; – уповільнення обертання товарів у складі оборотних активів; – незадовільний стан фінансового менеджменту у питаннях, пов'язаних із розрахунками з дочірніми підприємствами, що призводить до зростання дебіторської заборгованості та відволікання коштів з обороту материнської компанії
O (Opportunities) – можливості	T (Threats) – загрози
– застосування наукових підходів до управління оборотними активами: формування їх складу та структури; – вплив на дебіторів – дочірніх підприємств та пов'язаних осіб шляхом зміни політики кредитування; – використання механізму прискорення платежів від дочірніх компаній; – використання механізму затримання платежів від закордонних філій та дочірніх компаній для збереження коштів в твердій валюті (дол. США, євро).	– ризики агресивної політики фінансування оборотних активів – відмова у рефінансуванні, вразливість до факторів зовнішнього середовища; – інфляційні ризики, девальвація гривні, знецінення оборотних коштів в часі

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, дані SWOT-матриці щодо політики управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон» є інформативним джерелом для розробки рекомендацій управління оборотними активами підприємства.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІ

Аналіз основних показників діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» дозволив зробити низку висновків щодо загального економічного становища підприємства:

1. 2020 рік видався невдалим щодо виробничої діяльності через несприятливі погодно-кліматичні умови. У 2020 р. підприємство отримало збиток. Показники рентабельності погіршились. У 2021 р. ситуація була виправлена: чистий прибуток зріс, показники рентабельності збільшились. Вплив факторів зовнішнього середовища погіршив виробничу та експортну діяльність підприємства 2020 році.

2. Проведений аналіз оборотності оборотних активів свідчить про задовільні показники оборотності оборотних коштів ТОВ СП «НІБУЛОН» та більшість з них є значно кращими за середньогалузеві; слід звернути увагу на період обертання товарів, які показують зменшення періоду свого обертання. Визначено, що сформована структура оборотних активів не забезпечує платоспроможності підприємства. Здебільшого оборотні активи ТОВ СП «НІБУЛОН» перебувають у групі повільнореалізуємих оборотних активів, тобто вони здебільшого зосереджені в запасах. Підприємству слід вирішити питання прискорення оборотності запасів та забезпечення найбільш ліквідної структури оборотних активів.

4. За результатами аналізу джерел фінансування запасів визначено, що підприємство має нестійке фінансове становище, що характеризується браком власних оборотних та довгострокових джерел для фінансування запасів.

5. Політика управління оборотними активами ТОВ СП «НІБУЛОН» оцінена як не достатньо задовільна, оскільки на кінець аналізованого періоду спостерігається не виконання цілей управління, так як сформовано не достатньо оптимальний склад та структура оборотних активів щодо забезпечення платоспроможності підприємства й не досягнуто узгодження з джерелами їх

фінансування. Високими темпами зростає показник запасів та дебіторської заборгованості, що свідчить про погіршення раціоналізації підходу розподілу ресурсів компанії в сучасних реаліях ведення бізнесу даної сфери.

6. На основі здійсненого аналізу побудовано SWOT-матрицю для визначення сильних та слабких сторін політики управління оборотними активами підприємства, а також встановлено можливості, які разом із сильними сторонами, дозволять підприємству нівелювати загрози зовнішнього середовища, які впливають на управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства, зокрема застосувавши наукові підходи до управління оборотними активами: формування їх складу та структури; вплив на дебіторів – дочірніх підприємств та пов’язаних осіб шляхом зміни політики кредитування; використання механізму прискорення платежів від дочірніх компаній; використання механізму затримання платежів від закордонних філій та дочірніх компаній для збереження коштів в твердій валюті (дол. США, євро).

ІІІ РОЗДІЛ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Напрями удосконалення системи управління оборотними активами у діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»

Здійснені розрахунки показали, що фінансові показники оборотності мають важливе значення для ТОВ СП «Нібулон» з наступних причин:

1) від швидкості обігу авансованих коштів залежить обсяг отриманого чистого доходу (виручки) від реалізації;

2) з розміром чистого доходу (виручки) від реалізації, а отже, і з оборотністю активів, пов’язана відносна величина комерційних та управлінських витрат: чим швидше оборот, тим менше на кожен оборот припадає цих витрат;

3) прискорення обороту на певній стадії кругообігу оборотних активів підприємства призводить до прискорення обороту на інших стадіях виробничого циклу (на стадіях постачання виробництва, збуту та розрахунків за сільськогосподарські товари).

Для умов діяльності ТОВ СП «Нібулон» виробничий (операційний) цикл характеризується періодом обороту запасів (матеріальних запасів, незавершеного виробництва, сільськогосподарських товарів) та дебіторської заборгованості. Фінансовий цикл виражає різницю між тривалістю виробничого циклу (у днях) та середнім терміном обороту (погашення) кредиторської заборгованості. Одним із важливих факторів підвищення ефективності управління оборотними активами ТОВ СП «Нібулон» є скорочення фінансового циклу (періоду обороту чистого оборотного капіталу) за збереження прийнятного співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю, що може бути одним із критеріїв управління фінансами підприємства. Це можливо при розвитку переробних та харчових виробництв, розширенні власної торгової оптової та роздрібної мережі.

Оскільки тривалість виробничого циклу більша за тривалість фінансового циклу на період обороту кредиторської заборгованості, зниження фінансового циклу зазвичай призводить до скорочення операційного циклу, що характеризує позитивну тенденцію у діяльності ТОВ СП «Нібулон».

В цілому прискорення оборотності оборотних активів зменшує потребу в них, що дозволяє ТОВ СП «Нібулон» вивільняти частину оборотних коштів. В результаті прискорення обороту вивільняються речові елементи оборотних коштів, менше потрібно сировини, матеріалів, отже, вивільняються грошові ресурси, раніше вкладені в запаси та заділи (заділ для запасів, відсоток виробництва товарів понад звичайні потреби, що спрямовуються в запаси для покриття непередбачених потреб). Резерви можуть бути реалізовані при розвитку логістичних заходів у ТОВ СП «Нібулон», коли функціонує система матеріальних та грошових потоків із мінімальними запасами.

Вивільнені ресурси можуть бути спрямовані на заходи із покращення фінансового стану підприємства. Швидкість обороту коштів – це комплексний показник організаційно-технічного рівня виробничо-господарської діяльності ТОВ СП «Нібулон». Збільшення числа оборотів досягається за рахунок скорочення часу виробництва, розвитку підсобних промислових галузей (переробка, харчові виробництва) та часу обігу. Необхідно також удосконалювати технологію, запроваджувати інноваційні продукти.

Також було встановлено, що у сільськогосподарському підприємстві ТОВ СП «Нібулон» різні види активів мають різну швидкість обігу. Тривалість знаходження коштів у обороті визначається сукупним впливом низки різноспрямованих чинників зовнішнього та внутрішнього характеру. У той же час період знаходження коштів у обороті значною мірою визначається внутрішніми умовами діяльності підприємства та, насамперед, ефективністю стратегії управління його активами. Дійсно, залежно від цінової політики, сформованої структури активів, використовуваної методики оцінки товарно-матеріальних запасів, конкурентоспроможності продукції, що реалізується, системи розрахунків підприємство має більшу або меншу свободу впливу на тривалість обороту своїх

активів. Аналіз складу оборотних засобів показав великі залишки товарів протягом аналізованого періоду (рис. 3.1).

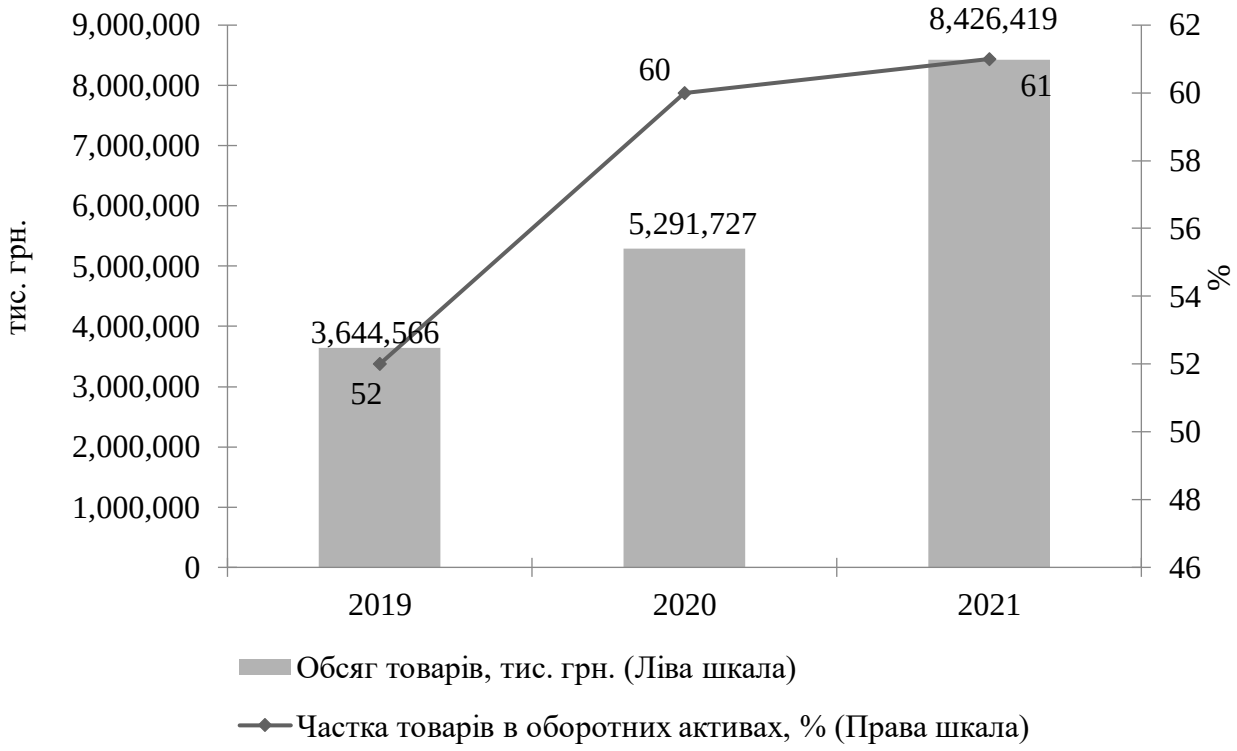

Рис. 3.1. Динаміка сільськогосподарських товарів на кінець періоду ТОВ СП «Нібулон», у 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: складено та розраховано автором

Зростання сільськогосподарських товарів уповільнює обертання оборотних активів. Це єдина стаття в оборотних активів, показник оборотності якої перевищує 60 днів протягом досліджуваного періоду. Тому слід переглянути структуру сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон» (рис. 3.2). Представлена структура сільськогосподарських товарів є свідченням того, які товари надають підприємству найбільший чистий дохід (виручку) від реалізації, що у майбутньому дозволяє сформувати такий сільськогосподарських товарів, що будуть найбільш пришвидшеними темпами реалізовуватись.

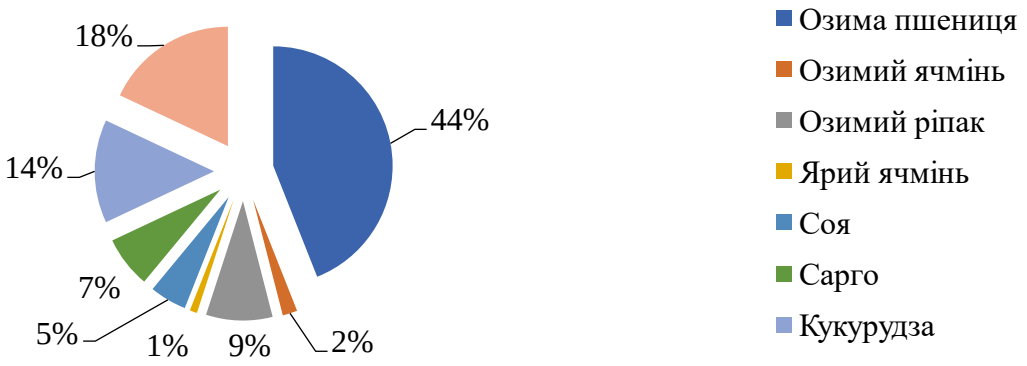

Рис. 3.2. Структура сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон» станом на 31.12.2021 р., %

На основі використання класичної методики АВС аналізу проведено групування сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон» за ступенями його впливу на загальний результат. За даними табл. 3.1 визначено сільськогосподарські товари, які віднесено до 3 груп та сформовано відповідну табличну форму.

Таблиця 3.1

АВС-аналіз сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон» за 2021 р.

Товари	Вартість, тис. грн.	Питома вага у обсягу продажу, %	Питома вага з накопиченням, %	Група продукції A, B, C
Озима пшениця	3 707 621	44	44	A
Соняшник	1 516 754	18	62	A
Кукурудза	1 179 698	14	76	A
Озимий ріпак	758 377,1	9	85	B
Сарго	589 848,8	7	92	B
Соя	421 320,6	5	97	C
Озимий ячмінь	168 528,2	2	99	C
Ярий ячмінь	84 264,12	1	100	C
Разом	8 426 412	100	–	

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон»

Отже, А-група забезпечує 76% продажу, В-група забезпечує 16% продажу, а С-група забезпечує 8% продажу.

Основні напрями висновків, які можуть бути зроблені в результаті проведення АВС-аналізу:

1) група А – найважливіші сільськогосподарські товари. Вони приносять максимальний прибуток дохід від реалізації. ТОВ СП «Нібулон» нестиме великі втрати при різкому зниженні ефективності цієї групи сільськогосподарських товарів, а отже, товари групи «А» мають жорстко контролюватись, чітко прогнозуватися, часто моніторитися, бути максимально конкурентоспроможними і не втрачати свої сильні сторони. На цю групу сільськогосподарських товарів мають бути виділені максимальні інвестиції, найкращі ресурси.

2) група В – група сільськогосподарських товарів, які забезпечують стабільні продажі і прибуток. Такі сільськогосподарські товари також важливі для підприємства, але можуть реалізовуватись більш спокійнішими і помірними темпами. Ці сільськогосподарські товари зазвичай є «дійними коровами», стабільні у короткостроковій перспективі. Інвестиції в цей вид продукції підприємства не значні і необхідні лише для підтримки існуючого рівня.

3) група С – найменш важлива група сільськогосподарських товарів для підприємства. Зазвичай товари групи «С» тягнуть підприємство вниз та не приносять високого доходу.

За аналізом АВС визначено, що підприємству слід зосередитись на виробництві груп А і В. Також слід здійснити групування товарів за рівнем попиту:

1) Група X. Товари, попит на які стабільний.
2) Група Y. Товари, попит на які трохи коливається.
3) Група Z. Товари, попит на який спрогнозувати доволі важко.

Результати XYZ-аналізу дозволяють оптимізувати роботу підприємства. XYZ-аналіз передбачає розподіл товарів на 3 групи. З використанням експертного методу (експертами виступили відділ збуту підприємства ТОВ СП «Нібулон») в табл. 3.2 визначено попит на сільськогосподарські товари.

Таблиця 3.2

XYZ -аналіз сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон» за 2021 р.

Продукція	Рівень попиту	Група
Озима пшениця	найбільш високий	X
Соняшник	найбільш високий	X
Кукурудза	найбільш високий	X
Озимий ріпак	найбільш високий	X
Сарго	варіюваний попит	Y
Соя	варіюваний попит	Y
Озимий ячмінь	варіюваний попит	Y
Ярий ячмінь	низький попит	Z

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон»

XYZ-аналіз здійснено для отримання чіткої картини стабільності кожної позиції сільськогосподарських товарів. Отже, можна виявити найбільш привабливі сільськогосподарські товари підприємства з точки зору їх оборотності. Для поєднання результатів двох видів аналізів складено підсумкову матрицю (табл. 3.3), яка дозволяє оптимальним чином сформувати уявлення щодо оборотності товарів певних груп, що дозволить у майбутньому ефективно керувати асортиментом та витратами на його виготовлення та формування.

Таблиця 3.3

Підсумкова матриця ABC-XYZ сільськогосподарських товарів ТОВ СП «Нібулон»

	A	B	C
X	Озима пшениця Соняшник Кукурудза		
Y		Озимий ріпак Сарго	Соя Озимий ячмінь
Z			Ярий ячмінь

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон»

ABC-XYZ-аналіз дозволяє провести класифікацію асортименту за групами залежно від вкладу у чистий дохід (виручку) підприємства (ABC) та стабільності збуту (XYZ).

Отже, категорія X – це сільськогосподарські товари, які характеризуються стабільною величиною споживання, незначними коливаннями і високою точністю

прогнозу. Категорія Y характеризується відомими тенденціями визначення потреби в них (наприклад, сезонними коливаннями) та середніми можливостями їх прогнозування. Категорія товарів Z характеризується нестабільним продажем, час від часу; вони не повинні займати місце на складі.

Група AX – це сільськогосподарські товари, які забезпечують найбільший обсяг продажу ТОВ СП «Нібулон». Так само товари цієї групи мають досить стабільний попит і, відповідно, для задоволення споживачів необхідно забезпечити постійну наявність товару, але при цьому не слід створювати надлишковий страховий запас. Попит на товари цієї групи стабільний, добре прогнозується. Товари групи BY за високого товарообігу характеризуються недостатньо стабільним попитом. Таким чином, щоб забезпечити постійну наявність товару з цієї групи, необхідно збільшити страховий запас. Для товарів з групи CY можливе застосування системи з постійною сумою. Також необхідно провести глибший аналіз товару з класу С. Можливо, частину товарів слід вивести з асортименту, щоб уникнути подальшого зростання неліквідів, а для частини товарів необхідно змінити маркетингову стратегію з метою збільшення попиту на ці товари та переміщення їх в інший клас.

Від товарів групи CZ можна зовсім відмовитись, це майже ніяк не позначиться на доходах підприємства. Якщо відмовитися від групи товарів – соя, озимий ячмінь, ярий ячмінь – за групами CY та CZ, то плановий обсяг залишку товарів складе 7 752 299 тис. грн. В результаті застосування методик ABC- та XYZ-аналізу, а також суміщення одержаних результатів, проведено класифікацію сільськогосподарських товарів на основі критеріїв вкладу товарної позиції в обсяг виручки та стабільності збуту.

Особливістю ТОВ «СП «Нібулон» є те, що це група підприємств. Компанією «Нібулон» було засновано низку дочірніх підприємств, які визнаються пов’язаними сторонами. Батьківська компанія ТОВ «Нібулон» взаємодіє з дочірніми в операціях із реалізації продукції. Протягом досліджуваного періоду підприємство здійснювало операції з продажу сільськогосподарських товарів з пов’язаними сторонами в обсягах, що представлено на рис. 3.3.

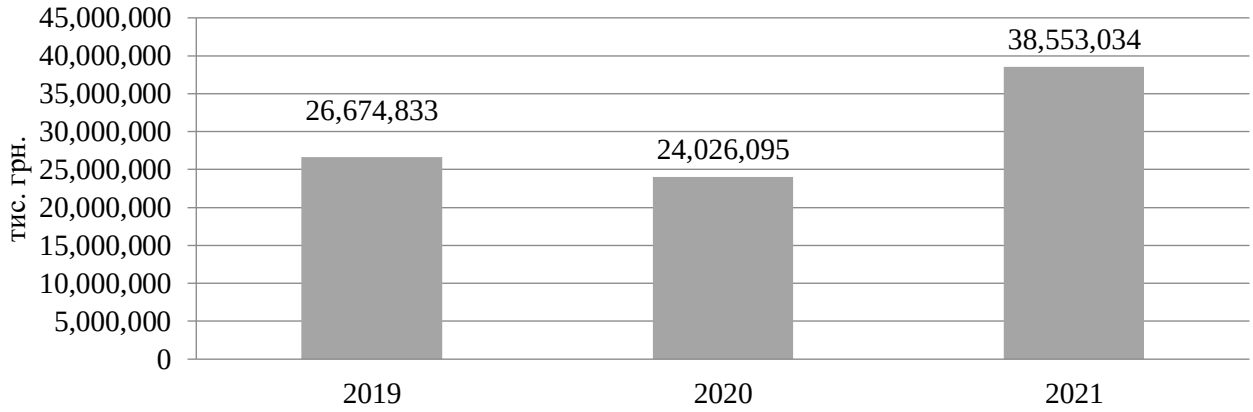

Рис. 3.3. Динаміка операцій з продажу з пов'язаними особами ТОВ СП «Нібулон», у 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон»

Важливим механізмом, що допомагає забезпечити необхідну ліквідність компаній групи є механізм прискорення трансферів від дочірніх підприємств у вигляді оплати за реалізовану сільськогосподарську продукцію. За основу розрахунків було взято інформацію про обсяг реалізації дочірнім підприємствам. Припускається, що продажі всередині року є рівномірними. Якщо ТОВ «Нібулон» використає механізм прискорення платежів (з 90 до 30 днів), то це спричинить трансферт 6,4 млрд. грн. від дочірніх компаній до материнської (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Механізм прискорення платежів по операціям з пов'язаними особами

Балансові рахунки	Нормальні умови (90дн.), у тис. грн.	Прискорення платежів (30 дн.), тис. грн.	Затримування (180дн.), тис. грн.
1	2	3	4
ТОВ СП «Нібулон» Платежі, що належить отримати від дочірніх компаній	9 638 258,50	3 212 752,83	19 276 517,00
Дочірні компанії Платежі, що належить сплатити ТОВ «Нібулон»	9 638 258,50	3 212 752,83	19 276 517,00

Продовження таблиці 3.4

1	2	3	4
Чистий трансферт готівки: - від дочірньої компанії до ТОВ "Нібулон" - від ТОВ "Нібулон" до дочірньої компанії		6 425 505,67	- 9 638 258,50

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон», [25]

Якщо ТОВ «Нібулон» використає механізм затримки платежів, то це спричинить трансфер 9638259 тис. грн. від ТОВ «Нібулон» до дочірніх компаній. В даному випадку підприємству слід обрати механізм прискорення платежів (з 90 до 30 днів), що спричинить трансферт у 6 425 505,67 тис. грн. та збільшить найбільш ліквідні оборотні кошти підприємства. Тобто на цю величину у плановому році може бути збільшено статтю «Грошові кошти та їх еквіваленти». Використання механізму прискорення платежів дозволить скоротити дебіторську заборгованість. Також використання механізму прискорення трансфертів від дочірніх підприємств має недоліки, що проявляється у зменшенні таким чином фінансової підтримки дочірніх підприємств та несе в собі ризик зниження ліквідності дочірніх підприємств. Тобто, використовуючи даний механізм слід регулювати ліквідність як батьківської компанії, так і дочірніх.

3.2 Прогнозна оцінка ефективності запропонованих заходів управління оборотними активами та їх вплив на результати роботи підприємства

Розглянемо як запропоновані механізми прискорення оборотності оборотних активів вплинуть на результати роботи підприємства. Для планування складу та структуру оборотних активів необхідно виконати прогноз чистого доходу (виручки) від реалізації товарів та продукції, що виконано за використання прикладного пакету Microsoft Excel та лінійного тренду (рис. 3.4).

За отриманим рівнянням розраховано прогнозну величину чистого доходу (виручки) від реалізації на майбутній період:

$$y = 6470{,}1x + 18431, \quad (3.1)$$

де x = 4, як наступний четвертий період;

y = 6470,1 · 4 + 18431,

y = 44311,4 млн. грн.

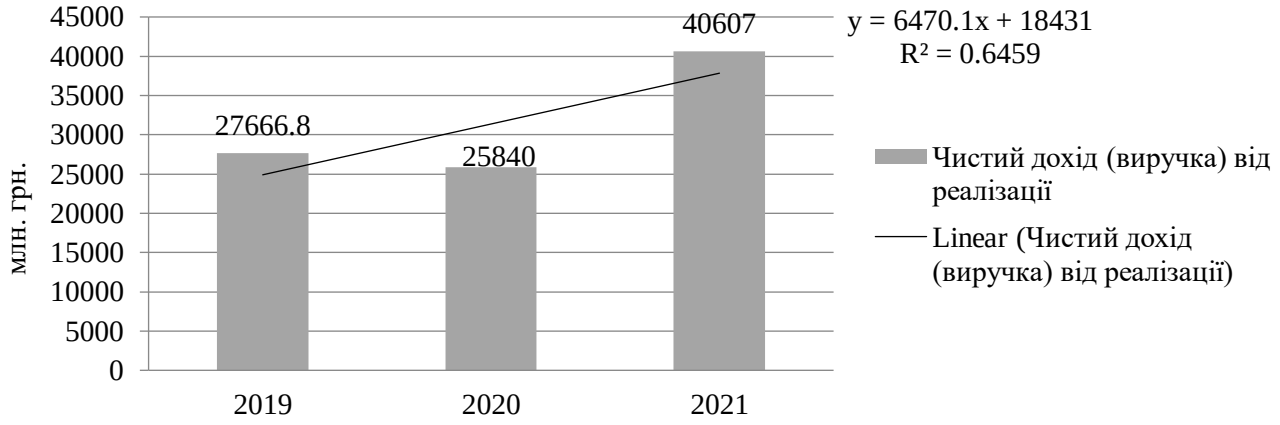

Рис. 3.4. Звітні дані для прогнозу чистого доходу (виручки) від реалізації товарів та продукції ТОВ СП «Нібулон» за 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: розраховано і укладено автором за даними ТОВ СП «Нібулон»,

Отже, в наступних розрахунках припустимо плановий обсяг чистого доходу (виручки) від реалізації продукції та товарів в розмірі 44 311,4 млн. грн. Коефіцієнт апроксимації R^2 більше 0,5 і складає 0,6459, тобто можна вважати прогноз достовірним.

При плануванні оборотних засобів для підприємства використовуємо поєднання аналітичного і коефіцієнтного методів. Використання цих методів загалом припустимо, оскільки підприємство працює стабільно, змін по суті в асортименті продукції та технології виробництва не відбувається. За базовий період взято 2021 рік.

1) Виробничі запаси. Період оборотності коштів, вкладених у виробничі запаси, у 2021 році:

$$Т = \frac{ВЗсерд. \times 365}{ЧД\ (В)} = \frac{130892 \times 365}{40\ 606\ 579} = 1{,}2\ дн. \quad (3.2)$$

де ВЗсерд. – середньорічна вартість виробничих запасів (ряд 1101, ф. 1);

ЧД (В) – чистий дохід виручка від реалізації за період (ряд. 2000, ф. 2).

ВЗсерд. (середньорічна вартість виробничих запасів) розрахована наступним чином: (136746 + 125037) / 2 = 130892 тис. грн.

За збереження цього показника у плановому році та плановому обсязі реалізації 44 311 400 тис. грн. обсяг коштів у виробничих запасах складе:

$$ВЗ = \frac{44\ 311\ 400\ \times 1{,}2}{365} = 145\ 681\ тис.\ грн.$$

Так, у 2021 році підприємство у незначному обсязі вдавалася до страхового запасу, у плановому році прийнято рішення створити страховий запас в розмірі 20%. Це призведе до зниження залишків оборотних коштів у виробничих запасах: 121 401 × 0,20 = 24 457 тис грн.

Таким чином, плановий залишок оборотних коштів у виробничих запасах на плановий рік складе 121 224 (145 681 – 24 457) тис грн.

2) Незавершене виробництво. Період оборотності коштів, вкладених у незавершене виробництво, у 2021 році:

$$Т = \frac{НВ \times 365}{ЧД\ (В)} = \frac{154\ 134 \times 365}{40\ 606\ 579} = 1{,}4\ дн. \quad (3.3)$$

де НВ – незавершене виробництво;

Цей коефіцієнт у плановому році буде залишено без змін, оскільки суттєвих змін у технологічному процесі на цей період не передбачено.

$$НВ = \frac{44\ 311\ 400 \times 1{,}4}{365} = 169\ 962\ тис.\ грн.$$

Таким чином, плановий залишок оборотних коштів у незавершеному виробництві становитиме 169 962 тис. грн.

3) Готова продукція

$$Т = \frac{ГП \times 365}{ЧД\ (В)} = \frac{1\ 124\ 987 \times 365}{40\ 606\ 579} = 10{,}1\ дн. \quad (3.5)$$

де ГП – готова продукція.

Залишки готової продукції в 2021 році зросли на 72,73%, і питома вага збільшилася на 0,84%. Такий результат свідчить про складність її збуту. Припустимо, що коефіцієнт залишиться поки що незмінним і плановану періоді.

$$ГП = \frac{44\ 311\ 400 \times 10,1}{365} = 1\ 226\ 151 \text{ тис. грн.}$$

Отже, плановий залишок оборотних коштів у готовій продукції становитиме 1 226 151 тис. грн.

4) За результатами ABC-XZY визначено планову величину товарів в розмірі 7 752 299 тис. грн. Цей аналіз використано для формування товарів, які користуються найбільшим попитом та з метою прискорення їх оборотності та не формування товарних запасів, попит на яких не є постійним.

5) Величина поточних біологічних активів залишиться на рівні 2021 року і складатиме 496 563 тис. грн.

6) При складанні фінансового плану на підприємстві прийнято визначати планові залишки не тільки традиційно нормованих оборотних коштів, а й дебіторської заборгованості та коштів, щоб визначити сумарну потребу в оборотних коштах у запланованому періоді.

Дебіторська заборгованість протягом усього аналізованого періоду зросла на 1424566 тис. грн. І вкладені кошти таким чином використовуються вкрай неефективно. Це також свідчить про те, що політика кредитування покупців є такою, що сприяє збільшенню заборгованості. А тому з огляду на те, що за короткий період важко різко скоротити заборгованість, пропонується скоротити заборгованість дочірніх підприємств на 17%:

6 425 605,67 / 38 553 034 × 100%

тобто до 1 458 430 тис. грн. (1 757 145 – 17%) на рік шляхом застосування механізму прискорених платежів.

Розмір інших статей дебіторської заборгованості буде зменшено на 30%, що складе 1 434 796 – 20% = 1 004 357 тис. грн.

7) Залишок коштів у плані буде збільшено на отриманий трансферт від пов’язаних осіб та дочірніх підприємств: 23 760 + 17% = 27 799,2 тис. грн.

Подальше зниження цього показника негативно позначиться на коефіцієнті абсолютної ліквідності.

8) Витрати майбутніх періодів становитимуть 5 604 тис. грн.

9) Інші оборотні активи становитимуть 100 857 тис. грн.

Загальна планова величина залишку оборотних коштів плановий рік становитиме 12 076 287 тис. грн., а плановий коефіцієнт оборотності становитиме:

$$\text{Т} = \frac{12\ 076\ 287 \times 365}{44\ 311\ 400} = 99 \text{ дн.}$$

Далі визначимо суму коштів, що вивільняються внаслідок прискорення їхньої оборотності у плановому році, за допомогою таблиці з вихідними даними (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Прогноз обертання оборотних активів у плановому році, тис. грн.

Показник	Звітний 2021 р.	Плановий	Зміни, тис. грн.	Темп змін, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації	40 606 579	44 311 400	3 704 821	9,12
Середньорічний обсяг оборотних активів	11 226 185,5	12 076 287	850 101,5	7,57
Кількість оборотів на рік	3,62	3,67	0,05	х
Тривалість одного обороту, дн.	100	99	-1	х

Джерело: побудовано автором

У плановому періоду чистий дохід від реалізації зросте на 9,12%. Середньорічний обсяг оборотних активів зросте на 7,57%, причому зростання відбудеться у найбільш ліквідних статтях (грошові кошти), а скорочення відбудеться за менш ліквідними статтями (дебіторська заборгованість, товари, виробничі запаси).

За наведеними даними обчислимо, яка гіпотетична була б потреба підприємства у середньому рівні оборотних коштів у плановому році, якби в цьому

періоді у нього збереглася така ж тривалість обороту оборонних коштів, яка була у підприємства у звітному періоді (100 днів замість 99 днів):

$$ОА = \frac{44\,311\,400 \times 100}{365} = 12\,140\,110 \text{ тис. грн.}$$

Отже: 12 140 110 – 12 076 287 = 63 823 тис. грн.

Таким чином, можна відзначити, що в результаті прискорення оборотності оборотних коштів підприємство зможе зменшити тривалість одного обороту приблизно на 1 день. Якби у плановому році збереглася така сама тривалість обороту, яка була у звітному періоді (100 днів), то підприємству знадобилося б 12 140 110 тис. грн. оборотних коштів, щоб забезпечити безперебійний процес реалізації. Але прискорення оборотності на 1 день дозволить підприємству звільнити з обороту 63 823 тис. грн., тобто зменшити необхідні оборотні кошти на 0,53% (63 822 × 100% / 12 140 110).

Таким чином, оптимізація оборотних активів за їх окремими статтями, а також управління товарами за методом аналізу ABC-XZY та застосування механізму прискорення платежів за операціями з дочірніми підприємствами дозволить прискорити обертання оборотних активів та у підсумку вивільнити з обороту 63 823 тис. гривень.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІІ

З метою розробки рекомендацій щодо управління запасами ТОВ «Нібулон» було:

1. Здійснено АВС-аналіз, за результатами якого визначено, що ТОВ «Нібулон» найбільш важливо зосередитися на управлінні такими запасами як озима пшениця, соняшник, кукурудза, оскільки саме ці запаси приносять найбільші доходи підприємству.

2. Визначено заходи з оптимізації окремих статей оборотних активів для прискорення їх оборотності та визначення величини, яка вивільниться у зв’язку з прискореним обертанням оборотних активів підприємства ТОВ СП «Нібулон».

Важливим питанням у забезпеченні необхідного рівня ліквідності, що пов’язано з управліннями грошовими коштами, є питання, пов’язані із внутрішньогруповими розрахунками ТОВ «Нібулон», що обумовлюється наявністю продажів продукції дочірнім компаніям. Розглянуто вплив зміни умов розрахунків ТОВ «Нібулон» з його дочірніми компаніями. Використання механізму прискорення платежів від дочірніх компаній спричинить трансфер у 6 426 млн. грн. та збільшить найбільш ліквідні оборотні кошти підприємства.

3. При проведенні планування оборотних активів з’ясовано, що в результаті прискорення оборотності оборотних активів підприємство зможе зменшити тривалість одного кругообігу приблизно на 1 день. Це вдасться забезпечити за рахунок проведення заходів щодо вдосконалення системи управління товарами за методом аналізу ABC-XZY та застосування механізму прискорення платежів за операціями з пов’язаними особами та дочірніми підприємства.

4. Загальна планова величина залишку оборотних коштів плановий рік становитиме 12 076 287 тис. грн., а плановий коефіцієнт оборотності становитиме 99 днів. Визначено суму коштів, що вивільняються внаслідок прискорення їхньої оборотності у плановому році. Прискорення оборотності дозволить підприємству звільнити з обороту 63 823 тис. грн., тобто зменшити необхідні оборотні активи на 0,53%. Отже, розроблені пропозиції щодо управління оборотними активами мають доцільність та несуть економічний ефект для підприємства.

ВИСНОВКИ

За проведеним дослідженням зроблено висновки теоретичного та прикладного характеру.

1. Проведено обґрунтування сутнісної категорії «оборотні активи» з погляду теоретичного та практичного їх значення у процесі діяльності підприємства. Встановлено, що аналіз оборотних активів сільськогосподарських підприємств є основою для розробки підходів до вдосконалення політики управління оборотними активами галузі АПК, що за сучасних умов потребує введення в дію ефективних заходів щодо покращення стану галузі та її реформування. Доцільним є використання підходів до вдосконалення управління оборотними активами, як одного зі способів підвищення ефективності діяльності підприємств галузі загалом.

2. Представлено методичні підходи, за якими проводитися аналіз складу і структури оборотних засобів підприємства, і надано оцінку ефективності їх використання за певний відрізок часу. Аналіз управління оборотними активами підприємств сільськогосподарської галузі запропоновано виконувати на основі системи показників визначення типу політики управління оборотними активами, що включає показники, які характеризують політику управління оборотністю, ліквідністю та політику управління джерелами фінансування.

3. Аналіз основних показників дозволив зробити висновок щодо загального економічного становища ТОВ СП «Нібулон»: 2020 рік видався невдалим щодо виробничої діяльності через несприятливі погодно-кліматичні умови. У 2020 р. підприємство отримало збиток. Показники рентабельності погіршились. У 2021 р. ситуація була виправлена: чистий прибуток зріс, показники рентабельності збільшились. Вплив факторів зовнішнього середовища погіршив виробничу та експортну діяльність підприємства 2020 році.

4. Проведений аналіз оборотності оборотних активів свідчить про задовільні показники оборотності оборотних коштів ТОВ СП «НІБУЛОН» та більшість з них є значно кращими за середньогалузеві; слід звернути увагу на період обертання товарів. Визначено, що сформована структура оборотних активів не забезпечує

платоспроможність підприємства. Здебільшого оборотні активи ТОВ СП «НІБУЛОН» перебувають у групі оборотних активів, які реалізуються доволі повільно, тобто вони здебільшого зосереджені в запасах. Підприємству слід вирішити питання прискорення оборотності запасів та забезпечення найбільш ліквідної структури оборотних активів. За джерелами фінансування запасів визначено, що підприємство має не достатньо стійке фінансове становище, що характеризується нестачею власних оборотних та довгострокових джерел для фінансування запасів.

5. Політика управління оборотними активами ТОВ СП «НІБУЛОН» оцінена як не задовільна, оскільки на кінець аналізованого періоду спостерігається не виконання цілей управління, так як сформовано не достатньо оптимальний склад та структура оборотних активів щодо забезпечення платоспроможності підприємства й не досягнуто узгодження з джерелами їх фінансування. Високими темпами зростає показник запасів та дебіторської заборгованості, що свідчить про погіршення раціоналізації підходу розподілу ресурсів компанії в сучасних реаліях ведення бізнесу даної сфери.

6. Визначено заходи з оптимізації окремих статей оборотних активів для прискорення їх оборотності та визначення величини, яка вивільниться у зв'язку з прискореним обертанням оборотних активів підприємства ТОВ СП «Нібулон». При проведенні планування оборотних активів з'ясовано, що в результаті прискорення оборотності оборотних активів підприємство зможе зменшити тривалість одного кругообігу приблизно на 1 день. Це вдасться забезпечити за рахунок проведення заходів щодо вдосконалення системи управління товарами за методом аналізу ABC-XZY та застосування механізму прискорення платежів за операціями з пов'язаними особами, зокрема дочірніми підприємствами. Якби у плановому році збереглася така сама тривалість обороту, яка була у звітному періоді (100 днів), то підприємству знадобилося би 12 140 110 тис. грн. оборотних активів, щоб забезпечити безперебійний процес реалізації. Але прискорення оборотності дозволить підприємству звільнити з обороту 63 823 тис. грн., тобто зменшити необхідні оборотні активи на 0,53%. Отже, розроблені пропозиції щодо

управління оборотними активами мають доцільність та несуть економічний ефект для підприємства.

7. В результаті дослідження запропоновано теоретико-методичні підходи до дослідження сутності оборотних активів сільськогосподарських підприємства, систематизовано класифікацію оборотних активів для сільськогосподарських підприємств та узагальнено методи управління оборотними активами підприємств. Також удосконалено систему методів аналізу ефективності в управлінні оборотними активами підприємств сільського господарства на основі якого можуть розроблятись основні рішення (заходи) поліпшення управління оборотними активами та обґрунтовано пропозиції для пришвидшення обертання оборотних активів, що дозволить досягти вивільнення коштів з обороту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010, № 2755-VI

2. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. Наказом міністерства фінансів України від 20.10.1999р., № 246.

3. НП(С)БО 9 «Запаси», затв. Наказом міністерства фінансів України від 07.02.2013р., № 73.

4. НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», затв. Наказом міністерства фінансів України від 25.10.1999р., № 725/4018.

5. Бірюченко С.Ю., Кос А.М. Управління оборотними активами як складовою потенціалу підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2021. № 4. С. 1-3.

6. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. Київ: КНЕУ, 2006. 780 с.

7. Бодаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств. Інвестиції практика та досвід. 2008. № 4. С. 40–44.

8. Голубко А. І.Управління оборотними активами підприємства. *Вісник Вінницького національного технічного університету*. 2021. № 12. С. 1-4.

9. Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Черноус Т.М. Управління оборотними активами підприємства. *Вісник Мукачівського державного університету. Серія: економіка і суспільство.* 2017. № 8. С. 572-578.

10. Домбровська Н.Р. Економічна квінтесенція та класифікація оборотних активів підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 820-825.

11. Донін Є. О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства. *Вісник Донецького національного університету ім. Василя Стуса. Серія: фінанси, облік, банки*. 2017. № 1 (22). С. 231-242;

12. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Житомир: ЖІТІ, 2001. 440 с.

13. Коваленко О. В., Отечко Ю. С. Підвищення ефективності формування і використання оборотного капіталу підприємства. *Інфраструктура ринку.* 2016. Вип. 1. С. 133–139.

14. Колодізєв О.М., Азізова К.М. Управління оборотними активами промислових підприємств: сучасні підходи. Економіка і суспільство. 2021. № 23. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/310 (дата звернення 10.03.2023).

15. Куцак Ю.О. Специфіка класифікації оборотних активів підприємства. 2020. URL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/195-1.pdf (дата звернення 30.04.2023).

16. Лисьонкова Н.М., Захарчук В.Ю. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. Приазовський економічний вісник. 2018 р. № 5(10). С. 352-358;

17. Музичка О.С. Сутність управління оборотними активами підприємства. 2022. URL: http://repository.vsau.org/getfile.php/2722.pdf (дата звернення 16.02.2023).

18. Нікіфорова Л. О., Крекотень Є. Г. Підходи до визначення сутності оборотних активів. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/196301832.pdf

19. Офіційний сайт ТОВ СП «Нібулон». URL: https://www.nibulon.com/. (дата звернення: 16.02.2023).

20. Панадій О.П. Наукові підходи до класифікації оборотних активів. Облік і фінанси АПК. 2019. URL: https://magazine.faaf.org.ua/naukovi-pidhodi-do-klasifikacii-oborotnih-aktiviv-silskogospodarskih-pidpriemstv.html (дата звернення 30.04.2023).

21. Перевозова І. В. Управління оборотними активами підприємства та їх видами. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. С. 5–10.

22. Перевозова І. В., Татчин С. Г. Алгоритм управління оборотними активами промислових підприємств. JEL Classification: G32, D24. SECTION “Financing Policy”. Фінансова політика. 2021. URL: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.4757059 (дата звернення: 16.02.2023).

23. Пігуль Н.Г., Бондаренко Є.К. Методичні засади оцінки ефективності управління активами підприємства.Економіка і суспільство. 2021. №33. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-20 (дата звернення: 16.02.2023).

24. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: КНЕУ, 2008. 536 с.

25. Рогач О. Багатонаціональні підприємства: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019. 383 с.

26. Слинько С.О. Сутність поняття та етапи управління оборотними активами на підприємствах. *Актуальні проблеми розвитку підприємницької діяльності в Україні. Збірник наукових праць*. Випуск 23. 2023 р. с.33-36

27. Смирнова Н.В., Козуб Н.М. Методика оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 21. С. 179–184.

28. Стецюк П.А. Методичний інструментарій оцінки ефективності оборотних активів підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. №3(25). С.13 –19.

29. Стоянова-Коваль С. С., Стоянова О. М. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2016. Вип. 10, Ч.2. С. 100–105.

30. Фінансова звітність URL: ПрАТ «Київстар» URL: https://kyivstar.ua/uk/about/about/partners (дата звернення: 16.02.2023).

31. Фінансова звітність ПрАТ «Металургійний Комбінат "Азовсталь"». URL: https://clarity-project.info/edr/00191158/finances?current_year=2021 (дата звернення: 16.02.2023).

32. Фінансова звітність ТОВ Сільпо. URL: https://content.silpo.ua/uploads/2022/10/06/633e8a9c12767.pdf (дата звернення: 16.02.2023).

33. Фінансова звітність ТОВ СП «Нібулон». URL: https://www.nibulon.com/uploads/files/f7dfee358c8ba02c1b7e3d83ac61df05b2efe2f2.pdf . (дата звернення: 16.02.2023).

34. Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку*. С. 409–414.

35. Шаповалов А. А. Сутність та роль оборотних активів в господарській діяльності та кругообігу коштів підприємств. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5725/1/studentresearchjournal158-05.pdf (дата звернення 10.03.2023).

36. Швець Ю.О., Скворцова А.В. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2019 р. № 5. С. 128-132.

37. Atrill P., McLaney E. (2017). Accounting and Finance for Non-Specialists. Trans-Atlantic Publications, 10, 616 p.

Додаток А

Таблиця А.1

Методи та моделі управління оборотними активами сільськогосподарського підприємства

№ з/п	Методи, моделі	Характеристика	Переваги	Недоліки
1	2	3	4	5
1	Метод прямого рахунку (нормування)	Поточна необхідність у ОА визначається розрахунком нормативу та нормування норм активу за окремими його елементами, серед яких: поточний (Т), страховий (С), транспортний (Тр), технологічний (Тт) та розвантажувальний (Прс).	Є доволі точним методом	Є досить трудомістким методом
2	Аналітичний (дослідно-статистичний) метод	Укрупнений розрахунок оборотних коштів у розмірі їх середньо фактичних залишків і застосовується у разі, коли в запланованому періоді не передбачено суттєвих змін у роботі підприємства та кошти, вкладені товарно-матеріальні цінності, займають велику питому вагу	Простий у застосуванні	Для виключення потреби в оборотних коштах не повною мірою враховуються конкретні умови роботи підприємства у наступному році, що не завжди забезпечує точність та обґрунтованість розрахунків.
3	Метод коефіцієнтів	Розрахунок базової величини ОА, поділяють дві групи: залежні від зміни обсягів виробництва (сировина, матеріали, витрати на незавершене виробництво, готова продукцію складі); не залежать від зміни обсягів виробництва (запасні частини, інструмент, інвентар, витрати майбутніх періодів)	Простота та швидкість проведення	Відсутність нормативних значень деяких коефіцієнтів, значення коефіцієнтів у динаміці не завжди можуть бути коректно інтерпретованими

Продовження Додатку А

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5
4	Методи з урахуванням ранжирування (розподілу) – ABC, XYZ, FSN/FNS/FMR, RFM, VED/VEN, QRS, HML та SDE.	Математично-статистичні методи ранжуваннння та аналізу й прогнозу необхідної величини виробничих запасів	За великої кількості номенклатурних позицій методи ранжирування зручні у використанні на великих підприємствах, що використовують у виробництві широку номенклатуру сировини та матеріалів, різної вартості та споживаних у різних обсягах.	Не надають уявлення про існуючий рівень попиту на окремі позиції; унеможливлює оцінку асортименту продукції з позиції сезонності споживання; поділ на групи є дуже відносним і залежить від структури досліджуваних одиниць; аналіз не розглядає позиції з боку доступності на ринку, що ускладнює адекватну оцінку під час управління
5	Модель «максимум-мінімум» (Ss-система);	Застосовується у випадках, коли витрати на облік запасів та витрати на оформлення на стільки значні, що стають сумірними з втратами від дефіциту запасів. У цій системі замовлення робляться не через заданий інтервал часу, а тільки в той момент, коли виявилися рівними або меншими за встановлений рівень.	Висока адаптивність до мінливих умов; незначні витрати на зберігання запасів; відсутність необґрунтованих витрат; невисокі витрати на облік запасів на складі	Модель працює лише з двома рівнями запасів: мінімальним і максимальним. При необхідності значно збільшити обсяг виробництва може виникнути дефіцит запасів.
6	Модель визначення оптимальної величини партії замовлення – EOQ (Economic ordering quantory);	Визначення такої партії замовлення (ТМЦ), за якої витрати на зберігання будуть мінімальними	Потребу в сировині та матеріалах можна визначити заздалегідь і достовірно, при цьому саме споживання матеріальних ресурсів є рівномірним протягом усього періоду, що розглядається.	У розрахунку не враховується час, необхідний для виконання замовлення, який слід розглядати як самостійний логістичний фактор

Продовження Додатку А

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5
7	Модель визначення оптимальної величини партії випуску – ERP (Economic production run)	Цільовим показником виступає розмір партії замовлення готової продукції при фіксованій швидкості виробничого циклу. Модель EPR розраховує оптимальний розмір партії випуску, що мінімізує сукупні витрати (з переробки та зберігання одиниці запасів готової продукції).	Одночасне застосування моделей EOQ та EPR дозволяє синхронізувати в поточному управлінні три послідовні стадії фінансового циклу – постачання, виробництво та збут.	Менш поширена, оскільки може застосовуватися лише на тих підприємствах, де в силу специфіки виробничого процесу можна варіювати розмір однієї партії (випуску).
8	Модель «точно вчасно» (Just in time - JIT) або «Канбан» (в японському варіанті).	Система повної синхронізації поставок з процесами виробництва і реалізації: виробничі запаси подаються невеликими партіями безпосередньо у потрібні точки виробничого процесу, минаючи склад, а готова продукція відразу відвантажується покупцям. Суть системи JIT зводиться до відмови від виробництва продукції великими партіями. Замість цього створюється безперервно-потокове предметне виробництво.	Дозволяє практично повністю ліквідувати (мінімізувати) незавершене виробництво, мінімізувати товарно-матеріальні запаси, забезпечити виконання замовлень у чітко заданий час (з точністю до години).	Складність забезпечення високої узгодженості між стадіями виробництва продукції; значний ризик зриву виробництва і реалізації продукції

Джерело: побудовано автором на основі [5; 8; 34]

ДОДАТОК Б

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, день)	2019	12	31
Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»	ЄДРПОУ	14291113		
Територія: Україна, м. Миколаїв	КОАТУУ	4810136300		
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності: Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників: 6 164				
Адреса, телефон: 54002, м. Миколаїв, Миколаївська обл., вул. Каботажний спуск, 1				
Одиниця виміру: у тисячах гривень без десяткового знаку				
Підготовлено згідно з (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):				
українськими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
Міжнародними стандартами фінансової звітності		V		

Баланс (звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2019 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	31 грудня 2019 р.	31 грудня 2018 р.	1 січня 2018 р.	Примітки
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1000	19 929	20 435	4 178	7
первісна вартість	1001	23 438	21 892	4 681	7
накопичена амортизація	1002	(3 509)	(1 457)	(503)	7
Незавершені капітальні інвестиції	1005	729 465	1 328 003	643 489	6
Основні засоби:	1010	21 067 995	19 023 617	14 992 721	6
первісна вартість	1011	22 150 812	19 060 664	17 437 796	6
накопичений знос	1012	(1 082 817)	(37 047)	(2 445 075)	6
Інвестиційна нерухомість	1015	–	–	–	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	–	–	–	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	–	–	–	
Довгострокові біологічні активи	1020	62 268	55 872	49 830	9
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	–	–	–	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	–	–	–	
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	–	–	–	
інші фінансові інвестиції	1035	10 646	10 646	10 646	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 594	6 462	11 128	
Відстрочені податкові активи	1045	–	–	–	
Гудвіл	1050	–	–	–	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	–	–	–	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	–	–	–	
Інші необоротні активи	1090	814 918	912 776	1 304 679	8
Усього за Розділом I	**1095**	**22 711 815**	**21 357 811**	**17 016 671**	
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	5 093 797	7 679 965	6 385 895	10
Виробничі запаси	1101	212 386	183 363	158 698	10
Незавершене виробництво	1102	147 989	151 974	158 720	10
Готова продукція	1103	1 088 856	1 231 843	988 874	10
Товари	1104	3 644 566	6 112 785	5 079 603	10
Поточні біологічні активи	1110	309 882	453 873	444 909	11
Депозити перестрахування	1115	–	–	–	
Векселі одержані	1120	–	–	–	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	332 579	1 145 382	165 058	12
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	84 240	103 718	34 157	14
з бюджетом	1135	1 027 874	1 481 654	757 944	13
у тому числі з податку на прибуток	1136	–	–	–	
з нарахованих доходів	1140	6 579	5 796	5 777	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	–	–	–	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 391	20 026	14 627	12
Поточні фінансові інвестиції	1160	–	–	–	
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	85 098	171 952	101 653	15
Готівка	1166	70	71	35	15

Продовження Додатку Б

АКТИВ	Код рядка	31 грудня 2019 р.	31 грудня 2018 р.	1 січня 2018 р.	Примітки
1	2	3	4	5	6
Рахунки в банках	1167	85 028	171 881	101 618	15
Витрати майбутніх періодів	1170	4 318	5 827	7 545	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	–	–	–	
у тому числі в:	1181	–	–	–	
резервах довгострокових зобов'язань					
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	–	–	–	
резервах незароблених премій	1183	–	–	–	
інших страхових резервах	1184	–	–	–	
Інші оборотні активи	1190	27 906	22 516	34 498	16
Усього за Розділом II	**1195**	**6 982 664**	**11 090 709**	**7 952 063**	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	**1200**	**–**	**–**	**–**	
Баланс	**1300**	**29 694 479**	**32 448 520**	**24 968 734**	

ПАСИВ	Код рядка	31 грудня 2019 р.	31 грудня 2018 р.	1 січня 2018 р.	Примітки
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19	19	19	17
Капітал у дооцінках	1405	9 118 410	9 663 024	7 713 293	17
Додатковий капітал	1410	–	–	1 318	
Емісійний дохід	1411	–	–	–	
Накопичені курсові різниці	1412	–	–	–	
Резервний капітал	1415	5	5	11 068	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 024 584	1 139 158	(366 905)	
Неоплачений капітал	1425	–	–	–	
Вилучений капітал	1430	–	–	–	
Інші резерви	1435	–	–	–	
Неконтрольована частка	1490	–	–	–	
Усього за Розділом I	**1495**	**12 143 018**	**10 802 206**	**7 358 793**	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 996 972	2 151 993	1 738 257	18
Довгострокові кредити банків	1510	6 230 095	7 418 001	8 030 586	19
Інші довгострокові зобов'язання	1515	646 398	719 608	1 648 379	20
Довгострокові забезпечення	1520	–	–	–	
Страхові резерви	1530	–	–	–	
Призовий фонд	1540	–	–	–	
Усього за Розділом II	**1595**	**8 873 465**	**10 289 602**	**11 417 222**	
III. Поточні зобов'язання та забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	1 786 798	2 292 471	1 590 698	19
Векселі видані	1605	–	–	–	
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	105 125	601 516	101 482	20
товари, роботи, послуги	1615	155 728	228 114	152 926	21
розрахунками з бюджетом	1620	221 851	15 742	10 339	22
у тому числі з податку на прибуток	1621	213 707	9 858	1 427	22
розрахунками зі страхування	1625	8 183	6 691	5 130	
розрахунками з оплати праці	1630	34 548	27 321	21 845	
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	6 176 861	8 029 341	4 183 569	21
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	10 217	3 098	–	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	–	–	–	
Поточні забезпечення та нарахування	1660	–	–	–	
Доходи майбутніх періодів	1665	2 581	5 758	8 813	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	–	–	–	
Інші поточні зобов'язання	1690	176 104	146 660	117 917	23
Усього за Розділом III	**1695**	**8 677 996**	**11 356 712**	**6 192 719**	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**–**	**–**	**–**	
Баланс	**1900**	**29 694 479**	**32 448 520**	**24 968 734**	

Ця окрема фінансова звітність була схвалена керівництвом і затверджена до випуску 31 грудня 2020 року.

Від імені керівництва

Вадатурський О.О.,
Генеральний директор

Шуліка С.О.,
Головний бухгалтер

Примітки є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Продовження Додатку Б

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, день)	2019	12	31
Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»	ЄДРПОУ	14291113		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27 666 784	25 141 525	24
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25 731 565)	(23 335 239)	25
Валовий:				
прибуток	**2090**	**1 935 219**	**1 806 286**	
збиток	**2095**	–	–	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	–	–	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	–	–	
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	–	–	
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	–	–	
Інші операційні доходи	2120	72 479	269 149	28
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	–	–	
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	–	115 156	
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	–	–	
Адміністративні витрати	2130	(145 755)	(126 100)	26
Витрати на збут	2150	(464 698)	(365 441)	27
Інші операційні витрати	2180	(618 202)	(53 478)	28
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	–	–	
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(560 993)	–	
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	**2190**	**779 043**	**1 530 416**	
збиток	**2195**	–	–	
Дохід від участі в капіталі	2200	–	–	
Інші фінансові доходи	2220	1 746	1 195	
Інші доходи	2240	1 372 782	154 617	30
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241	–	–	
Фінансові витрати	2250	(539 403)	(661 141)	29
Втрати від участі в капіталі	2255	–	–	
Інші витрати	2270	(17 157)	(94 441)	30
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	–	–	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	**2290**	**1 597 011**	**930 646**	
збиток	**2295**	–	–	
Витрати (вигоди) з податку на прибуток	2300	(238 799)	79 296	18
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	–	–	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	**2350**	**1 358 212**	**1 009 942**	
збиток	**2355**	–	–	

Продовження Додатку Б

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, день)	2020	12	31
Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»	ЄДРПОУ	14291113		
Територія: Україна, м. Миколаїв	КОАТУУ	4810136300		
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності: Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників: 6 011				
Адреса, телефон: 54002, м. Миколаїв, Миколаївська обл., вул. Каботажний спуск, 1				
Одиниця виміру: у тисячах гривень без десяткового знаку				
Підготовлено згідно з (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):				
українськими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
Міжнародними стандартами фінансової звітності		V		

Баланс (звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2020 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Примітки
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	19 929	18 950	6
первісна вартість	1001	23 438	24 675	6
накопичена амортизація	1002	(3 509)	(5 725)	6
Незавершені капітальні інвестиції	1005	729 465	820 853	5
Основні засоби:	1010	21 067 995	23 480 180	5
первісна вартість	1011	22 150 812	23 480 180	5
накопичений знос	1012	(1 082 817)	–	5
Інвестиційна нерухомість	1015	–	–	
Довгострокові біологічні активи	1020	62 268	33 924	8
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	–	–	
інші фінансові інвестиції	1035	10 646	10 646	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 594	6 474	
Відстрочені податкові активи	1045	–	–	
Інші необоротні активи	1090	814 918	666 663	7
Усього за Розділом I	**1095**	**22 711 815**	**25 037 690**	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	5 093 797	6 219 589	9
Виробничі запаси	1101	212 386	136 746	9
Незавершене виробництво	1102	147 989	139 855	9
Готова продукція	1103	1 088 856	651 261	9
Товари	1104	3 644 566	5 291 727	9
Поточні біологічні активи	1110	309 882	455 098	10
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	332 579	86 965	11
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	84 240	53 096	13
з бюджетом	1135	1 027 874	1 256 955	12
у тому числі з податку на прибуток	1136	–	69 042	
з нарахованих доходів	1140	6 579	6 744	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 391	13 913	11
Поточні фінансові інвестиції	1160	–	–	
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	85 098	637 190	14
Готівка	1166	70	83	14
Рахунки в банках	1167	85 028	637 107	14
Витрати майбутніх періодів	1170	4 318	5 142	
Інші оборотні активи	1190	27 906	68 395	15
Усього за Розділом II	**1195**	**6 982 664**	**8 803 087**	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	**1200**	–	–	
Баланс	**1300**	**29 694 479**	**33 840 777**	

Продовження Додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю
сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Окрема фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах українських гривень)

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного року	Примітки
1	2	4	5	6
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19	19	16
Капітал у дооцінках	1405	9 118 410	10 516 728	16
Додатковий капітал	1410	–	–	
Резервний капітал	1415	5	5	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 024 584	1 769 583	
Неоплачений капітал	1425	–	–	
Вилучений капітал	1430	–	–	
Усього за Розділом I	**1495**	**12 143 018**	**12 286 335**	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 996 972	2 318 246	17
Довгострокові кредити банків	1510	6 230 095	893 477	18
Інші довгострокові зобов'язання	1515	646 398	658 460	19
Довгострокові забезпечення	1520	–	–	
Усього за Розділом II	**1595**	**8 873 465**	**3 870 183**	
III. Поточні зобов'язання та забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	1 786 798	10 098 468	18
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	105 125	130 671	19
товари, роботи, послуги	1615	155 728	310 077	20
розрахунками з бюджетом	1620	221 851	15 449	21
у тому числі з податку на прибуток	1621	213 707	–	21
розрахунками зі страхування	1625	8 183	11 473	
розрахунками з оплати праці	1630	34 548	45 930	
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	6 176 861	6 790 607	20
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	10 217	8 970	
Поточні забезпечення та нарахування	1660	–	–	
Доходи майбутніх періодів	1665	2 581	483	
Інші поточні зобов'язання	1690	176 104	272 131	22
Усього за Розділом III	**1695**	**8 677 996**	**17 684 259**	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	–	–	
Баланс	**1900**	**29 694 479**	**33 840 777**	

Ця окрема фінансова звітність була схвалена керівництвом і затверджена до випуску 31 травня 2021 року.

Від імені керівництва:

Вадатурський О.О.,
Генеральний директор

Шрайка С.О.,
Головний бухгалтер

Продовження Додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю
сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Окрема фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах українських гривень)

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, день)	2020	12	31
ЄДРПОУ	14291113		

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю
Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	25 840 227	27 666 784	23
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(24 773 538)	(25 731 565)	24
Валовий:				
прибуток	**2090**	**1 066 689**	**1 935 219**	
збиток	**2095**	–	–	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	–	–	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	–	–	
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	–	–	
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	–	–	
Інші операційні доходи	2120	175 668	72 479	27
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	–	–	
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	126 339	–	27
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	–	–	
Адміністративні витрати	2130	(157 455)	(145 755)	25
Витрати на збут	2150	(491 707)	(464 698)	26
Інші операційні витрати	2180	(136 764)	(618 202)	27
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	–	–	
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	–	(560 993)	27
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	**2190**	**456 431**	**779 043**	
збиток	**2195**	–	–	
Дохід від участі в капіталі	2200	–	–	
Інші фінансові доходи	2220	793	1 746	
Інші доходи	2240	23 797	1 372 782	29
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241	–	–	
Фінансові витрати	2250	(753 695)	(539 403)	28
Втрати від участі в капіталі	2255	–	–	
Інші витрати	2270	(1 603 826)	(17 157)	29
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	–	–	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	**2290**	–	**1 597 011**	
збиток	**2295**	**(1 876 500)**	–	
Витрати (вигоди) з податку на прибуток	2300	100 122	(238 799)	17
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	–	–	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	**2350**	–	**1 358 212**	
збиток	**2355**	**(1 776 378)**	–	

Продовження Додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

(в тисячах українських гривень)

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, день)	2021 | 1 | [31
Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»	ЄДРПОУ	14291113
Територія: Україна, м. Миколаїв	КОАТУУ	4810136300
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	КВЕД	01.11
Середня кількість працівників: 5 444		
Адреса, телефон: 54002, м. Миколаїв, Миколаївська обл., вул. Каботажний спуск, 1		
Одиниця виміру: у тисячах гривень без десяткового знаку		
Підготовлено згідно з (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
українськими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
Міжнародними стандартами фінансової звітності		V

Баланс (звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Примітки
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	18 950	19 206	6
первісна вартість	1001	24 675	27 269	6
накопичена амортизація	1002	(5 725)	(8 063)	6
Незавершені капітальні інвестиції	1005	820 853	523 525	5
Основні засоби:	1010	23 480 180	23 198 731	5
первісна вартість	1011	23 480 180	24 469 432	5
накопичений знос	1012	–	(1 270 701)	5
Інвестиційна нерухомість	1015	–	–	
Довгострокові біологічні активи	1020	33 924	41 727	8
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	–	–	
інші фінансові інвестиції	1035	10 646	10 596	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 474	5 750	
Відстрочені податкові активи	1045	–	–	
Інші необоротні активи	1090	666 663	613 346	7
Усього за Розділом I	**1095**	**25 037 690**	**24 412 881**	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6 219 589	9 830 577	9
Виробничі запаси	1101	136 746	125 037	9
Незавершене виробництво	1102	139 855	154 134	9
Готова продукція	1103	651 261	1 124 987	9
Товари	1104	5 291 727	8 426 419	9
Поточні біологічні активи	1110	455 098	496 563	10
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	86 965	1 757 145	11
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	53 096	53 301	13
з бюджетом	1135	1 256 955	1 345 908	12
у тому числі з податку на прибуток	1136	69 042	–	
з нарахованих доходів	1140	6 744	5 867	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 913	29 700	11
Поточні фінансові інвестиції	1160	–		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	637 190	23 762	14
Готівка	1166	83	32	14
Рахунки в банках	1167	637 107	23 730	14
Витрати майбутніх періодів	1170	5 142	5 604	
Інші оборотні активи	1190	68 395	100 857	15
Усього за Розділом II	**1195**	**8 803 087**	**13 649 284**	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	–	–	
Баланс	**1300**	**33 840 777**	**38 062 165**	

Продовження Додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

(в тисячах українських гривень)

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного року	Примітки
1	2	4	5	6
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19	19	16
Капітал у дооцінках	1405	10 516 728	9 870 426	16
Додатковий капітал	1410	–	–	
Резервний капітал	1415	5	5	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 769 583	3 679 924	
Неоплачений капітал	1425	–	–	
Вилучений капітал	1430	–	–	
Усього за Розділом I	**1495**	**12 286 335**	**13 550 374**	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 318 246	2 185 031	17
Довгострокові кредити банків	1510	893 477	2 253 725	18
Інші довгострокові зобов'язання	1515	658 460	642 493	19
Довгострокові забезпечення	1520	–	–	
Усього за Розділом II	**1595**	**3 870 183**	**5 081 249**	
III. Поточні зобов'язання та забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	10 098 468	10 049 121	18
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	130 671	123 534	19
товари, роботи, послуги	1615	310 077	1 208 751	20
розрахунками з бюджетом	1620	15 449	38 340	21
у тому числі з податку на прибуток	1621	–	25 307	21
розрахунками зі страхування	1625	11 473	8 745	
розрахунками з оплати праці	1630	45 930	35 643	
Поточна кредиторська забо гованість за одержаними авансами	1635	6 790 607	7 703 892	20
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	8 970	20 107	
Поточні забезпечення та нарахування	1660	–	–	
Доходи майбутніх періодів	1665	483	408	
Інші поточні зобов'язання	1690	272 131	242 001	22
Усього за Розділом III	**1695**	**17 684 259**	**19 430 542**	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**–**	**–**	
Баланс	**1900**	**33 840 777**	**38 062 165**	

Ця окрема фінансова звітність була схвалена керівництвом і затверджена до випуску 30 червня 2022 року.

Від імені керівництва:

Вадатурський О.О.,
Генеральний директор

Шульга С.О.,
Головний бухгалтер

Продовження Додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю
сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Окрема фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

(в тисячах українських гривень)

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, день)	2021	12	31
ЄДРПОУ	14291113		

Товариство: Товариство з обмеженою відповідальністю
Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН»

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	40 606 579	25 840 227	23
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(39 107 025)	(24 773 538)	24
Валовий:				
прибуток	**2090**	**1 499 554**	**1 066 689**	
збиток	**2095**	–	–	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	–	–	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	–	–	
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	–	–	
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	–	–	
Інші операційні доходи	2120	1 089 595	175 668	27
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	–	–	
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	982 661	126 339	27
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	–	–	
Адміністративні витрати	2130	(214 998)	(157 455)	25
Витрати на збут	2150	(543 697)	(491 707)	26
Інші операційні витрати	2180	(60 723)	(136 764)	27
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	–	–	
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	–	–	
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	**2190**	**1 769 731**	**456 431**	
збиток	**2195**	–	–	
Дохід від участі в капіталі	2200	–	–	
Інші фінансові доходи	2220	238	793	
Інші доходи	2240	381 018	23 797	29
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241	–	–	
Фінансові витрати	2250	(746 299)	(753 695)	28
Втрати від участі в капіталі	2255	–	–	
Інші витрати	2270	(6 127)	(1 603 826)	29
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	–	–	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	**2290**	**1 398 561**	–	
збиток	**2295**	–	**(1 876 500)**	
Витрати (вигоди) з податку на прибуток	2300	111 523	(100 122)	17
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	–	–	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	**2350**	–	–	
збиток	**2355**	**1 287 038**	**(1 776 378)**	